

- ◆ REŠEVANJE EVROPE VEČ KRIZ:
AGENDA ZA EKONOMSKE
SPREMEMBE, SOLIDARNOST IN
DEMOKRACIJO
EuroMemo Group
- ◆ MAKROEKONOMSKI »POMEN«
DODATKOV NA PLAČE
Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak
- ◆ UČINKI KRIZE NA JAVNI SEGMENT
POKOJNINSKEGA SISTEMA IN
DOKLADNO FINANCIRANJE
Velimir Bole, Robert Volčjak, Žiga Jere
- ◆ STATISTIČNA PRILOGA

EIPF

GOSPODARSKA GIBANJA

484

Ljubljana, januar 2016

UREDNIŠKI ODBOR:

Meta Ahtik, Pravna fakulteta UL, Ljubljana;
Wilfried Altzinger, Wirtschaftsuniversität, Wien, Avstrija;
Jani Bekó, Univerza v Mariboru, Maribor;
Velimir Bole, EIPF, Ljubljana;
Enrico Colombatto, Università di Torino, Italija;
France Križanič, EIPF, Ljubljana;
Jože Mencinger, EIPF, Ljubljana – urednik;
Žan Oplotnik, Univerza v Mariboru, Maribor;
Steve Pejovich, University of Texas, ZDA;
Franjo Štiblar, EIPF, Ljubljana;

GOSPODARSKA GIBANJA objavljajo rezultate raziskovanj EIPF o tekočih gospodarskih dogajanjih. Prva številka je izšla junija 1971, od novembra istega leta pa izhajajo redno vsak mesec (z eno dvojno številko v letu). Do novembra 1974 so objavljala rezultate raziskovanj EIPF za Jugoslavijo in so bila pisana v srbohrvaščini. Od novembra 1974 do oktobra 1991, ko so prenehala izhajati, so rezultate raziskovanj za Jugoslavijo objavljala PRIVREDNA KRETANJA JUGOSLAVIJE, GOSPODARSKA GIBANJA pa so se omejevala na Slovenijo. Publikacijo od 2009 sofinancira Javna agencija za knjigo RS.

NAROČNIKI LAHKO CELOTNO PUBLIKACIJO DOBIJO TUDI NA DOMAČI STRANI EIPF

Pogoji naročila: Naročilo začenja z dogovorno določenim mesecem, naslednja leta se samodejno podaljšuje, konča pa z decembrom tistega leta, v katerem je bilo pisno odpovedano.

© 2016 EIPF, Ekonomski institut d.o.o., Ljubljana, p.p.1722, Prešernova 21,
Tel: (01) 2521688, 2518776, 2518704; Fax: (01) 4256870;
Elektronska pošta: INFO@EIPF.SI,

Domača stran: WWW.EIPF.SI

ISSN številka: 0351-0360

Zaščita vključuje vsako reproduciranje, kopiranje, mikrofilmanje, ne glede na tehniko, celote in posameznih delov.

Tiskala tiskarna CICERO v 400 izvodih.
Oblikovanje in priprava za tisk: Rogač RMV, d.o.o.

KAZALO

REŠEVANJE EVROPE VEČ KRIZ: AGENDA ZA EKONOMSKE SPREMEMBE, SOLIDARNOST IN DEMOKRACIJO	6	5
<i>Euro Memo Group</i>		
MAKROEKONOMSKI »POMEN« DODATKOV NA PLAČE	10	
<i>Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak</i>		
1. Pričakovano trošenje se še krepi	17	
2. Povprečni mesečni izvoz je presegel dve milijardi evrov	18	
3. Gospodarska klima na začetku leta nekoliko nižja	19	
4. Industrijska produkcija še naprej raste	21	
5. Šibak porast turističnega povpraševanja ter porast vrednosti gradbenih del	22	
6. Sezonski porast brezposelnosti	22	
7. Cenovna pričakovanja se ponovno poslabšujejo	23	
8. Verjetno le močnejši sezonski skok plač	25	
9. Tudi konec leta soliden davčni donos	28	
10. Neto finančna pozicija gospodinjstev in podjetij boljša kot v evro območju	30	
11. Ob rasti presežka tekoče bilance je neto zunanji dolg padel pod 30% BDP	32	
UČINKI KRIZE NA JAVNI SEGMENT POKOJNINSKEGA SISTEMA IN DOKLADNO FINANCIRANJE	35	
<i>Velimir Bole, Robert Volčjak, Žiga Jere</i>		
1. Finančna kriza in dokladni sistem – velikost kriznih učinkov	37	
2. Dinamika učinkov krize na dokladno financiran pokojninski sistem.	40	
4. Učinkovitost javnih pokojninskih sistemov – benchmarking kriznih dosežkov	49	
5. Literatura	55	
STATISTIČNA PRILOGA	57	

Evropski ekonomisti za alternativno ekonomsko politiko v Evropi

REŠEVANJE EVROPE VEČ KRIZ: AGENDA ZA EKONOMSKE SPREMEMBE, SOLIDARNOST IN DEMOKRACIJO

6

EuroMemo Group

Evro Memorandum 2016 - Povzetek

1. Zdajšnja makroekonomska dogajanja, politika in alternative za gospodarsko rast in zaposlovanje

Gospodarsko okrevanje v Evropi ostaja šibko in krhko; Evropa se še naprej sooča z možnostjo daljše počasne rasti in visoke brezposelnosti. Čeprav proizvodnja v večini držav narašča, v južnih in številnih vzhodnih državah ostaja daleč pod ravno iz leta 2007. Za spodbudo rasti in zaposlenosti je potreben močan makroekonomski dražljaj. Denarna politika je okrepila svoja prizadevanja z okrepitevijo kvantitativnega popuščanja, kar pa v sedanjem makroekonomskem okolju z nizkimi pričakovanji in šibkim povpraševanjem ne bo sprožilo okrevanja. Tako imenovan Junckerjev načrt iz enakih razlogov ne zagotavlja potrebne spodbude in, medtem ko je razjasnitev vloge Pakta stabilnosti in rasti nekoliko napredovala, bo to ublažilo le fiskalni pritisk na države v krizi namesto da bi zagotovilo večjo pozitivno fiskalno spodbudo.

Potrebno je usklajena fiskalna ekspanzija, ki bi se morala osredotočiti na spodbujanje zaposlovanja s spodbujanjem okolju zaželenih naložb, ki zagotavljajo tudi enakopravnost med spoloma pri zaposlovanju; napade na socialne izdatke je treba končati. Enotno valuto je treba dopolniti z učinkovito fiskalno politiko na ravni EU, ki je sposobna ublažiti recesijo na zvezni, nacionalni in regionalni ravni ter zagotoviti učinkovite transfere med bogatejšimi in revnejšimi regijami. Fiskalna politika mora temeljiti na močno progresivnem davčnem sistemu, ki ga je treba dopolniti z razvojem vseevropskega sistema zavarovanja za primer brezposelnosti, ki bi zagotovil pomemben avtomatski stabilizator. Regionalne in strukturne politike EU je treba okrepiti in razširiti zlasti v okviru programa javnih in zasebnih naložb, ki jih financira Evropska investicijska banka in ki mora biti usmerjen predvsem na države s primanjkljajem in, bolj splošno, na revnejše države.

2. Demokratičen izziv

V januarju 2015 so, po večkratnih varčevalnih programih, ki so imeli uničujoč vpliv na proizvodnjo in zaposlovanje, grški volivci izvolili novo vlado, ki jo je vodila SYRIZA. Ta je hotela "časten kompromis" z evropskimi institucijami, toda, bolj ko so se pogovori vlekli, bolj se je zaostrovalo tudi uradno stališče o zelo restriktivnih pogojih predvidenih že v prejšnjih memorandumih. V juliju je bil grški premier Tsipras prisiljen pristati na posebej stroge pogoje za novo posojilo in, čeprav so mnogi poslanci SYRIZE nasprotovali dogovoru, stranka je po bliskovitih volitvah v septembru zadržala večino sedežev. Seveda je malo verjetno, da bodo izpolnjeni pogoji iz memoranduma, zaostreni pogoji so namenjeni opozoriti druge, da ne gre nasprotovati neoliberalni ureditvi.

7

Razvoj dogodkov v Grčiji kaže na širjenje demokratičnega deficita v EU in na pot, ki ekonomsko politiko podreja ustavnim pravilom in jo odstranjuje iz sfere demokratičnega razpravljanja in socialne izbire. Pripoved o "izrednem stanju" je bila uporabljena za spodbujanje pravnih aktov, ki kršijo ustavno pravo držav periferije evro-območja in pooblaščajo najmanj reprezentativne evropske institucije, Evropsko centralno banko in dva sveta na vrhu EU, da delujejo v skladu z nenapisanimi pravili. Predlogi v Poročilu petih predsednikov trdijo, da spodbujajo večjo blaginjo in solidarnost v Evropi, a služijo le okrepitvi tehokratskega upravljanja EU.

Težnja vladajočih elit v EU po ustavni ureditvi gospodarske politike priča o njenem globokem strahu pred demokracijo. Za veliko večino državljanov, demokracija ni le politična vrednota, ampak tudi pozitivna gospodarska sila. Trdno demokratično soglasje je lahko močna sila za zmanjšanje gospodarske negotovosti. Javne naložbe so potrebne, da pokažejo politično zavezanost k spodbujanju demokratično dogovorjenih prednostnih nalog ter za oblikovanje pričakovanj zasebnega sektorja. Primera demokratičnih prednostnih nalog bi lahko bila prehod na nizko-ogljivično gospodarstvo in gospodarska konvergenca držav z nizkimi dohodki višjim standardom EU.

3. Migracije, trg dela in demografske spremembe v EU

Dramatične slike tisočih migrantov, ki poskušajo priti v EU, so šokirale evropske državljanke in razdelile članice EU pri presoji, kako ravnati. Zdajšnji migracijski tokovi so oživili vprašanja, ali so migranti gospodarsko potrebni. Podatki o učinkih priseljencev kažejo, da so učinki poleg koristi za migrante v daljšem časovnem razdobju na gostiteljsko gospodarstvo pozitivni.

Migracijska politika na ravni EU je urejena predvsem kot sestavina politike trga dela kot del projekta enotnega trga. Načelo "svobode gibanja" v Maastrichtu, in kasneje schengenske pogodbe je postalo srž političnih instrumentov za nadzor in upravljanje migracij in potovanj

državljanov EU kot tudi tistih iz tretjih držav. »Svoboda gibanja« in pojem enakega obravnavanja sodita v jedru temeljnih načel delovanja Evropske unije, toda direktive EU so jih naredile pogojne, državljani, ki se selijo v EU naj ne postanejo 'breme' države gostiteljice.

8

Sedanja razprava o pravici priseljencev do socialnega varstva kjerkoli v EU je razprava o solidarnosti in ponovno določitev meja za evropske družbene skupnosti. Projekt denarne unije, brez spremljajoče fiskalne unije in fiskalne solidarnosti je pokazal krhkost zveze držav z različnimi gospodarskimi strukturami in enotno valuto - nenehna kriza v Grčiji je le en primer teh protislovij. Fiskalna solidarnost in podpora selitvi državljanov EU bi lahko pomagala EU pri premagovanju njene sedanje krize. Evropa solidarnosti (namesto varčevanja) daje boljše možnost za več sto tisoče, ki bežijo pred vojnami na Bližnjem vzhodu in v Afriki in ima boljše možnosti da prepreči anti-imigracijski populizem. EU mora trdno stati na načelu "svobode gibanja"; to je morda edino področje, kjer so ljudje v Evropi neposredno prizadeti in s katerim pridobivajo izkušnje kulturne raznolikosti in "državljanstvo" Evrope kot vključujoče in povezovalno.

4. Brezposelnost mladih v EU

Čeprav je socialna kriza v EU vseobsežna in vpliva na vse oblike socialnega varstva in vse vidike delovnih razmerij, se Euromemorandum letos osredotoča na brezposelnost mladih, ki je ena od najbolj resnih težav, s katerimi se sooča EU, in ki jasno razkriva neuspeh elite zavarovati prihodnost Unije. Čeprav se je brezposelnost mladih povečala v celotni EU (z Nemčijo kot edino izjemo), je najhujša v državah izpostavljenih posredovanjem trojke. Hitra rast kazalnikov NEET ("Ne za izobraževanje, ne za zaposlovanje, ne za usposabljanje" mladih) kaže, da je poleg brezposelnih na milijone ekonomsko neaktivnih mladih z malo ali brez povezav s svetom dela. Ta problem je še bolj akuten za starostno skupino 25-34 let kot za 16-24 let. Uvedba garancij mladim v času zadnje Komisije je bila pozitivna, vendar zelo izjemna, pobuda socialne politike EU, vendar je njeno financiranje v najbolj prizadetih državah povsem nezadostno. Kar je potrebno, tako v primeru brezposelnosti mladih in na celotnem področju socialne politike, je vrnitev prednostnih nalog, ki temeljijo na socialnih pravicah, ki se jim morata podrediti konkurenca in javnofinančna pravila za družbene cilje.

5. Izziv TTIP in vzhodno partnerstvo

Pri TTIP v bistvu ne gre za trgovino, ampak za predpise, ki vključujejo družbene izbire in skupne preference. To bi vplivalo na sistem predpisov na vseh ravneh, in prek ISDS dalo posebne privilegije tujim vlagateljem. Nedemokratičen način pogajanj, vključujoč privilegirani dostop posebnih interesov in pomanjkanje preglednosti, so povzročili veliko nasprotovanj. Komisija se je odzvala z omejeno preglednostjo, navidezno popravljeno

ISDS, ki pa se dejansko ne ukvarja s temeljnimi problemi, in nov dokument o trgovinski politiki, ki obljublja nove vrednote. Toda osrednji cilj tega je doseči in razširiti “koalicije voljnih” in pristop bogatih držav, ki uvajajo poglobljeno liberalizacijo in deregulacijo. V kombinaciji z boljšo pravno Ureditvenim svežnjem 2015, bo TTIP še naprej zadrževal in blokiral predpise preden bodo dosegli Evropski parlament in Svet. Pristop k predpisom je kot so stroški za podjetja, ne pa njihove dobrobiti. CETA gre na ključnih področjih še dlje kot TTIP in ne sme biti sprejet. Privatizacija javnih služb in prepoved javnega naročanja za lokalni razvoj so med številnimi škodljivimi funkcijami v obeh. TTIP je lahko usoden udarec za evropske integracije; enotni trg bi se razredčil na čezatlantskem trgu in trajno postavil pod vprašaj bodočnost poglobljanja evropskega gospodarskega povezovanja. Namesto tega, alternativni pristopi k trgovinski politiki EU, ki so predlagani tu, pozitivno prispevajo tako k socialnem modelu EU in mednarodnem gospodarskem redu, ki temelji na medsebojnem spoštovanju in sodelovanju. V povezavi s tem je predlagan tudi alternativa “dobre regulatorne prakse”.

9

Vzhodno partnerstvo vodi k širjenju asimetričnih odnosov z EU, de-industrializacijo v vzhodnoevropskih državah, in povečanje razhajanj znotraj Evrope in EU. Pridružitveni sporazumi lahko prizadenejo vrh Rusije in sprožijo reakcije z nepredvidljivimi posledicami. Alternativa vzhodnemu partnerstvu je nujna, da prispeva k družbeno in ekološko trajnostnem razvoju, hkrati pa ustvarja močno regionalno dinamiko.

Celoten Memorandum je dosegljiv na <http://www.euromemo.eu>

MAKROEKONOMSKI »POMEN« DODATKOV NA PLAČE

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

10

Pričakovanja se še naprej počasi a vztrajno krepijo; kaže, da je v naslednjih mesecih vse bolj verjetna ponovna krepitev vseh komponent trošenja. Relativno najšibkejši so znaki pospešitve v gradbeništvu. Pri storitvah in v predelovalni dejavnosti so pričakovanja nad dolgoletnim povprečjem in se, sicer počasi, še krepijo. Pričakovanja gospodinjstev že skoraj dve leti kažejo stabilno naraščanje namenov večjih nakupov. Decembru, ko so pričakovanja že dosegla pred krizno raven, je sledil januarski padec; gre verjetno za učinek enkratnih novic in izjav brez omembe vrednega pomena za gospodarska dogajanja, zato bo za morebitno spreminjanje ocen gospodinjstev o dinamiki trošenja treba počakati.

Povprečni mesečni izvoz presega 2 milijardi evrov; zunanjetrgovinski rezultati so ugodni, krepko jim pomaga padec cene nafte.

Gospodarska klima se je januarja ohladila. Na poslabšanja je najbolj vplivalo znižanje zaupanja potrošnikov ter zaupanja v predelovalnih dejavnostih. Prav tako se je pokvarilo zaupanje v gradbeništvu, zaupanje v trgovini pa se je izboljšalo. V celotni EU se je gospodarska klima januarja 2016 v primerjavi z enakim obdobjem lani nekoliko izboljšala, a tudi tam se je pokvarilo zaupanje in pričakovanje v gradbeništvu, predelovalni dejavnosti in v trgovini.

Industrijska produkcija se je v medletni primerjavi močno popravila, tudi trendno raste. V novembru

2015 je glede na oktober industrijska produkcija v EU28 in na območju evra upadla, glede na november 2014 pa zrasla.

Vrednost gradbenih del je bila novembra 2015 precej višja kot v oktobru in višja kot v novembru 2014. Skupno število turističnih prenočitev se je v pozni jeseni nekoliko zvišalo, a se je trendno zmanjševalo. Tokrat so k izboljšanju prispevali domači gostje, katerih število je tudi trendno raslo, število tujih pa se je zmanjšalo in tudi trendno upadalo. Prometu je šlo dobro. Število potnikov in potniških kilometrov v zračnem prometu je tudi novembra raslo, raslo je tudi število potnikov v mestnem prevozu, v letu dni se je močno povečal pretovor v Luki Koper.

Na trgu dela se stanje ne spreminja; v letu dni se je število aktivnih znižalo, število delovno

aktivnih in zaposlenih pri pravnih osebah in samozaposlenih se je nekoliko povečalo, zaposlenih pri fizičnih osebah pa zmanjšalo. V januarju se je povečalo tudi število iskalcev dela, a jih je bilo precej manj kot januarja lani. Med novo prijavljenimi na zavodih za zaposlovanje prevladujejo brezposelni, ki se jim izteka zaposlitev za določen čas, med odhajajočimi pa ljudje, ki se ponovno zaposlijo. Stopnje brezposelnosti na območju evra se počasi, v celotni EU28 pa nekoliko hitreje znižujejo. Najnižje so bile v Nemčiji in na Češkem, najvišje v Španiji in Grčiji.

Življenjski stroški so se decembra zmanjšali, njihova bolj dolgoročna dinamika pa se je povečala; za razliko od prejšnjih mesecev so se decembra zmanjšale cene blaga in storitev, bolj dolgoročno pa po šibkosti dinamike še naprej krepko vodi blago. K decembrskemu znižanju cen so največ prispevale razprodaje obleke in obutve in pocenitve derivatov.

11

Slovenija je v EU še naprej povsem na začetju po rasti cen. Harmoniziran indeks življenjskih stroškov se je decembra in tudi medletno znižal, v evro območju pa je stagniral, medletno pa porasel. Po začasnih ocenah se je bolj dolgoročno rast cen januarja povečala. Tudi v evro območju je bolj dolgoročno padanje cen bolj izrazito pri blagu, a je počasnejše kot v Sloveniji. Izjema so cene energije, ki v evro območju padajo hitreje kot v Sloveniji.

Cene industrijskih proizvajalcev so se decembra znižale, padle so tudi v celem letu; cene padajo po celotni strukturi porabe proizvodov, le pri investicijskih proizvodih stagnirajo. Tudi glede strukture trga (izvozni, evro, domači trg) so se cene industrijskih proizvajalcev decembra povsod zmanjševale, tako kratkoročno kot dolgoročno.

ECB očitno ne more zadržati cen na nespremenjeni ravni, kaj šele na ciljni ravni 2 odstotkov; občasna komaj opazna obračanja trenda rasti cen so posledica nihanj v dinamiki cen surovin. Cenovna pričakovanja v naslednjih mesecih se še slabšajo. Cene surovin so se v zadnjem mesecu ponovno znižale, daleč najbolj so padle cene nafte; še bolj so se cene surovin znižale v letu dni.

Povprečne plače so novembra precej porasle, a na račun povečanja števila delovnih ur; bruto plača za uro dela se je v medletnih primerjavah celo zmanjšala. Plače v javnofinančnem sektorju so porasle manj kot v gospodarstvu, še najbolj v ožji državi, precej manj pa v izobraževanju in zdravstvu. Zelo skromne spremembe plač v javnofinančnem sektorju spremljajo izplačila dodatkov, ki razburjajo slovensko javnost. Že vse od začetka krize pa se razmerje med dodatki in celotnimi prejemki zaposlenih v javnofinančnem sektorju zelo malo spreminja. Pri tem so dodatki k plačam zaposlenih v javnem sektorju v Sloveniji med daleč najnižjimi v EU; tudi v treh državah z nižjimi dodatki je sistemska stimulativnost plačnega sistema večja kot v Sloveniji. Kar štiri dejavnosti z daleč najmanjšim deležem dodatkov: izobraževanje, zdravstvo, kulturna dejavnost in administracija, so iz javnofinančnega sektorja. Prav izobraževanje, ki je že nekaj mesecev na tapeti medijev in politike, ima med vsemi sektorji daleč najmanjši delež dodatkov na redne plače. Kljub temu plačni zakon iz leta

2008 ob vseh problemih in poglobljanju krize, ki jih je doslej povzročil, ostaja nedotakljiva referenca idealnega stanja! Dogajanje okoli dodatkov k plačam v javnem sektorju je sicer prvovrstna tema za politično in medijsko estrado, fiskalno in narodnogospodarsko pa je popolnoma irelevantno.

12

Davčni donos je bil tudi konec leta soliden. Prihodki javnega sektorja so decembra porasli, a manj od sezonskega, zato se je bolj dolgoročna dinamika zmanjšala. Davčni donos v zadnjem četrtletju je presegel donos v tretjem četrtletju, pa tudi donos v zadnjem četrtletju 2014. Neposredni davki in ostali prihodki so se decembra povečali, vendar je bila bolj dolgoročna dinamika tudi pri njih manjša kot novembra. Pomembnejše davčne oblike neposrednih davkov so tako decembra kot v celotnem zadnjem četrtletju dolgoročno rasle. Domači davki na blago in storitve so se decembra precej zmanjšali, močno je padla tudi njihova bolj dolgoročna dinamika, a celotno zadnje četrtletje je bilo zelo izdatno, izjema je le krčenje donosa davka na dodano vrednost od uvoza. Trošarine so decembra porasle, medletno pa so se zmanjšale, kar je povzročilo tudi medletni padec skupnih domačih davkov na blago in storitve. Toda tudi trošarine so v zadnjem četrtletju precej presegle ustrežno vrednost v zadnjem četrtletju 2014.

V letih 2015 in 2014 so javnofinančni prihodki precej porasli. Navkljub ugodni dinamiki v zadnjih dveh letih pa raven večine davčnih oblik ostaja daleč pod ravnijo v EU, pri nekaterih davčnih oblikah pa tudi pod ravnijo ob začetku krize. Najbolj zaostajajo davki na dohodek, saj niti do konca 2015 niso dosegli ravni pred implementacijo ZUJF-a, ki je zmanjšal davke na dohodek skoraj toliko kot finančna kriza v prvih treh letih. Zaostanek slovenskih za davki na dohodek v EU je bil konec 2015 še vedno ogromen, saj so zaostajali za ravnijo v 2008/4 za skoraj 20%! Tudi donos od prispevkov je ZUJF zelo stisnil, vendar je bilo okrevanje prispevkov hitrejšo. Konec 2015 so že presegli vrednosti pred začetkom krize, vendar je zaostanek Slovenije za EU presegal 9%. Samo davki na proizvodnjo imajo približno enako dinamiko in raven kot v EU.

Skupni krediti podjetjem in gospodinjstvom so se tudi decembra skrčili in bili nižji kot decembra 2014. Krčenje je posledica zmanjšanja kreditov podjetjem, krediti gospodinjstvom so praktično stagnirali. V celem letu so krediti podjetjem padli za 10%, medtem ko so krediti podjetjem v evro območju stagnirali. Da ima krčenje kreditov vse manj zveze s kvaliteto kreditov, ki jo stalno omenja regulator, potrjuje celoletna dinamika kreditov gospodinjstvom; ti so v letu dni porasli za odstotek, pol manj kot v evro območju, čeprav je prebivalstvo Slovenije v evro območju najmanj zadolženo. Skupni depoziti podjetij in gospodinjstev so decembra opazno porasli; še naprej rastejo depoziti podjetij in gospodinjstev, vendar prvi opazno hitreje.

Kako se povečujejo posledice stiskanja kreditov bank zaradi zategovanja kreditnih standardov, kažejo krediti na enoto depozitov; pri podjetjih se neto finančna pozicija sistematično in hitro izboljšuje, pri gospodinjstvih pa stagnira na ravni, ki je za 30% boljša

kot v evro območju. Sredi leta 2015 pa je tudi neto finančna pozicija podjetij v Sloveniji postala boljša kot v evro območju. Zato le ponavljamo vprašanje, kako bodo banke pri takšni dinamiki depozitov in regulatorskem zategovanju kreditov sploh preživele, saj so tudi neobrestni prihodki odvisni od siceršnjih poslovnih povezav bank, te pa s krčenjem kreditov hitro kopnijo.

Obrestne mere se le malo spreminjajo; pasivne so zadnja dva meseca ostale nespremenjene in enake kot v evro območju; aktivne so se malo znižale pri stanovanjskih kreditih gospodinjstvom, porasle pa pri kreditih nefinančnim družbam.

Povprečni mesečni presežek tekoče bilance v 2015 znaša 245 milijonov; salda blagovne in storitvene menjave sta pozitivna, salda primarnih in sekundarnih dohodkov pa negativna. Podobna je struktura tudi v enajstih mesecih leta 2015.

Povečanje obvez na finančnem računu je rezultat zmanjšanja obvez pri neposrednih naložbah, povečanja obvez iz portfeljskih in ostalih naložb. Bruto zunanji dolg presega 45 milijard evrov in je za slabi 2 milijardi manjši kot je bil na začetku 2015, več kot pol je državnega. Neto zunanji dolg približno 11 milijard je padel pod 30 odstotkov v lanskem letu ustvarjenega produkta. Donos na 10-letne obveznice ostaja stabilen približno tolikšen kot na španske in italijanske.

***

MACROECONOMIC “SIGNIFICANCE” OF THE BONUSES TO SALARIES

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

Expectations continue to slowly but steadily reinforce; it seems, that in the coming months, all components of spending are likely to strengthen. The weakest are signs of acceleration in construction. In the service and manufacturing sector, expectations are beyond long-term average and are being, slowly, intensified. Expectations of households show a steady rise in their intentions for major purchases. December, when expectations have already reached the level before the crisis, was followed by January’s drop; it is probably a one-off effect on the news and statements without significant importance for economic developments. Thus, changing ratings on the dynamics of household consumption is not yet possible.

Average monthly exports exceed 2 billion €; foreign trade results are favorable, partly due to the drop of oil prices.

In January, economic climate cooled. The deterioration was mostly influenced by the fall in consumer confidence and confidence in the manufacturing sector. The confidence and expectations in the construction sector dropped as well, while the confidence in retail trade improved. In the EU, the economic climate in January 2016 compared to the same period last year improved slightly, but also there it was somewhat spoiled by the confidence and expectation in construction, manufacturing and retail trade.

14

Industrial production in the year to year comparison recovered strongly, the trend is growing. In November compared to October, industrial production in the EU28 and in the euro area declined, but it was larger than in November 2014.

The value of construction works in November 2015 was considerably higher than in October and also higher than in November 2014. Total number of tourist overnight stays in late fall increased slightly, but with the decreasing impulse trend. This time, the increase was due to domestic visitors, whose number was growing, while the number of foreign tourists decreased and the trend was declining. Transportation activity is in good shape. The number of passengers and passenger kilometers in the air transportation grew, which is the case also with the number of passengers in urban transportation; in a year, shipping in the Port of Koper increased substantially.

The labor market situation has not changed much; in a year, the number of labor force decreased; the numbers of economically active, employed by legal entities, and self-employed increased slightly, while the number of employed in small businesses decreased. In January, there was an increase in the number of job seekers, but it was lower than in January last year. Among the newly registered job seekers with the employment offices, those who lost temporary jobs prevailed, among those leaving employment offices, most found new jobs. Unemployment rates in the euro area are slowly decreasing, the fall of unemployment rates across the EU28 is slightly faster. The lowest unemployment rates are in Germany and the Czech Republic, the highest in Spain and Greece.

The costs of living in December fell while their long-term dynamics increased; unlike in previous months, both, prices of goods and services declined, but in the longer term, the dynamics continue to be a weaker in prices of goods. The price reduction in December was mainly due to sales of clothing and footwear and lower price of oil products.

Slovenia continues to stay at the bottom of price growth in the EU. The harmonized index of costs of living in December and the year to year comparison declined while in the euro area it stagnated and increased in a year to year comparison. According to provisional estimates longer term price growth increased in January. Also in the euro area, the decline

in prices of goods exceeds the decline in prices of services. However, deflation is milder than in Slovenia. The exceptions are energy prices which are in the euro area falling faster than in Slovenia.

Industrial producers prices in December fell, they fell also in the whole year; prices were falling throughout the final demand structure, only prices of investment goods stagnated. Industrial producers prices were falling also regarding the structure of the market (export, the euro, the domestic market) both in the short and in the long run. The ECB obviously cannot keep prices at the stagnating level, let alone at the target level of 2 per cent; occasional subtle turning upward trend is a result of fluctuations in the dynamics of world commodity prices. As economic agents do not believe in the ability of the ECB to deter deflation, the price expectations continue to deteriorate.

15

Average salaries have increased considerably in November but at the expense of the increased number of hours worked; gross earnings per hour in the interim comparisons even declined. Salaries in general government grew less than in the private sector, notably in the administration, much less in education and health care. Very modest changes in salaries in the government sector were accompanied by bonuses, which upset Slovenian public. However, since the beginning of the crisis, the relationship between bonuses and total remuneration of employees in the government sector changed very little. By the way, wage supplements of public sector employees in Slovenia are between the lowest in the EU, and in three countries with lower supplements systemic stimulation is higher than in Slovenia. Four activities with the smallest share of supplements belong to the public sector: education, health care, cultural activities and administration. Education, which has been already a few months in the headlines of the media and politics, has far the smallest share of supplements on regular salaries. Nevertheless, the wage law of 2008 with all the problems and crises, which has created so far, remains sacrosanct reference ideal situation! While wage supplements in the public sector are the prime topic for political and media show business, they are economically irrelevant.

Tax revenues were solid also the end of the year. They rose also in December but less than they would grow seasonally, thus, the long-term dynamics declined. However, tax revenues in the fourth quarter exceeded revenues in the third quarter, as well as revenues in the last quarter of 2014. Direct taxes and other revenues increased in December, but their long-term dynamics was lower than in November. Domestic taxes on goods and services in December declined significantly but in the whole fourth quarter revenues of major taxes were abundant with only exemption being the contraction of value added tax on imports.

In 2015 and 2014, government revenues increased significantly. Despite such favorable dynamics in the last two years, the level of most taxes remains far below the level in the EU, and of some taxes also below the level at the beginning of the crisis. Income taxes even by the end of 2015 did not reach the level before the implementation of ZUJF (Act on

balancing public financing), which reduced income taxes almost as much as the financial crisis. Slovenian post-crisis backlog of income taxes behind income taxes in the EU is huge. Also social security contributions were badly affected by ZUJF, but their recovery was faster. At the end of 2015, they already exceeded the value before the crisis, but the post-crisis gap between Slovenia and the EU remained large. Only taxes on production have about the same pace and level as in the EU.

16

Total loans to businesses and households shrank in December and were lower than in December 2014. The contraction is the result of a reduction in loans to non financial companies while loans to households have virtually stagnated. Throughout the year, loans to companies fell by 10%, while in the euro area loans to companies stagnated. The contraction of credits has less and less to do with the quality of loans, constantly mentioned by the regulator. This is confirmed by full-year dynamics of loans to households; in a year, they increased by one percent, half as much as in the euro area, although the population of Slovenia is the least indebted. Total deposits of companies and households increased markedly in December; the deposits of companies noticeably faster.

The effects of the compression of bank loans by tightened credit standards are well illustrated by loans/deposits ratio. The net financial position of companies has been improving systematically and rapidly, that of households has stagnated at a level that is 30% better than in the euro area. In mid-2015, the net financial position of companies in Slovenia became better than in the euro area. Therefore, we can just repeat the question, how will banks with such deposits dynamics and regulatory credit tightening survive, as also non-interest incomes depend on the business connections of banks, particularly shrinking credits.

Interest rates altered only slightly; passive interest rates remained unaltered and the same as in the euro area; active interest rates fell slightly for housing loans to households and grew for loans to non-financial corporations.

Average monthly surplus of the current account in 2015 is € 245 million; the balances of trade in goods and trade in services are positive, the balances of primary and secondary incomes are negative.

Increase in liabilities results due to a reduction in commitments for direct investment and an increase in liabilities of portfolio and other investments. Gross external debt is exceeding €45 billion, which is almost 2 billion less than it was at the beginning of 2015; more than half is government debt. The net external debt of about €11 billion has fallen below 30 percent of last year GDP. The yield on 10-year bonds has remained stable at approximate level of Spanish and Italian.

AGREGATNO POVPRŠEVANJE IN PRIČAKOVANJA

1. Pričakovano trošenje se še krepi

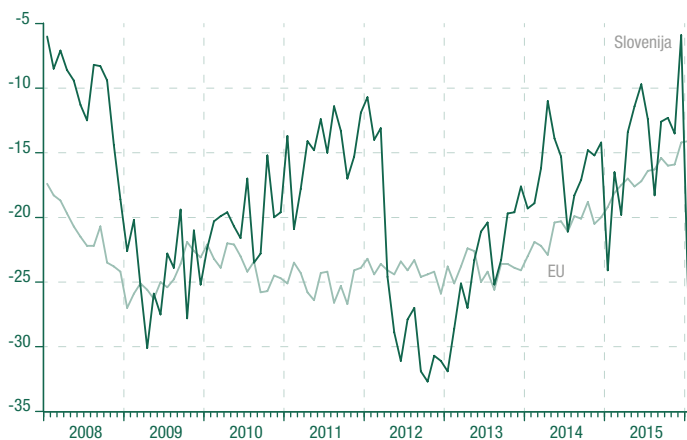
Zadnji dostopni podatki o domačem trošenju so za oktober, ko je skupno domače trošenje poraslo za 2%. Navkljub temu se je bolj dolgoročna dinamika zmanjšala, tako rast impulznega trenda kot medletna rast domačega trošenja je bila negativna.

Vse komponente domačega trošenja so oktobra porasle. Najmanj se je povečalo trošenje prebivalstva (le za 1%), bolj dolgoročno pa se je celo opazno skrčilo, tako da je v krčenje potegnilo celotno domače trošenje; medletno je padlo kar za 2.8%. Trošenje države je poraslo oktobra za 4.6%, bolj dolgoročna rast se je zmanjšala v primerjavi s septembrom, vendar se je zadržala malo nad stagnacijo. Investicije v osnova sredstva so bile edina komponenta domačega trošenja, ki je oktobra porasla tako tekoče kot bolj dolgoročno, investicije so se namreč oktobra povečale za 4.5%, medtem ko sta oba indikatorja bolj dolgoročne dinamike, tako medletna stopnja rasti kot rast impulznega trenda, opazno preseгла 3% na letni ravni.

Izvozno povpraševanje se je oktobra prav tako zmanjšalo (tako tekoče kot dolgoročno), vendar je novembra verjetno prišlo do obrata. Saj sta se oba indikatorja bolj dolgoročne dinamike precej povečala, na preko 3.6% na letni ravni. Na obrat v dinamiki izvoznega povpraševanja so opozarjala, kot smo omenili v prejšnjih GG, že pričakovanja v zadnjih mesecih. Še zlasti močno je pospešilo izvozno povpraševanje izven EU, saj je v enem mesecu medletno pospešilo od stagnacije na kar 8.8%. Pospešilo je tudi ustrezno povpraševanje po izvozu EU, vendar precej manj kot za Slovenijo.

Pričakovanja se še naprej počasi a zdržema krepijo, kažejo, da je v naslednjih mesecih vse bolj verjetna ponovna krepitev vseh komponent trošenja. Relativno najšibkejši so znaki pospešitve v gradbeništvu, kjer je poslovno stanje sicer še vedno dobro (nadpovprečno), pričakovana skupna naročila pa so na dolgoletnem povprečju. Tako pri storitvah kot v predelovalni dejavnosti so pričakovanja nad dolgoletnim povprečjem in se, sicer počasi, še vedno krepijo. Od domačih komponent trošenja je pričakovati, da se bo najbolj okrepilo trošenje prebivalstva za blago, saj pričakovanja gospodinjstev kažejo vzdržno naraščanje večjih nakupov že skoraj dve leti.

Pričakovani veliki nakupi

Vir:AMECO; lastni izračuni

Opomba: Pričakovani veliki nakupi gospodinjstev v naslednjih 12 mesecih; saldo gospodinjstev, ki imajo namen opraviti velik nakup in gospodinjstev, ki nimajo tega namena; desezonirane vrednosti

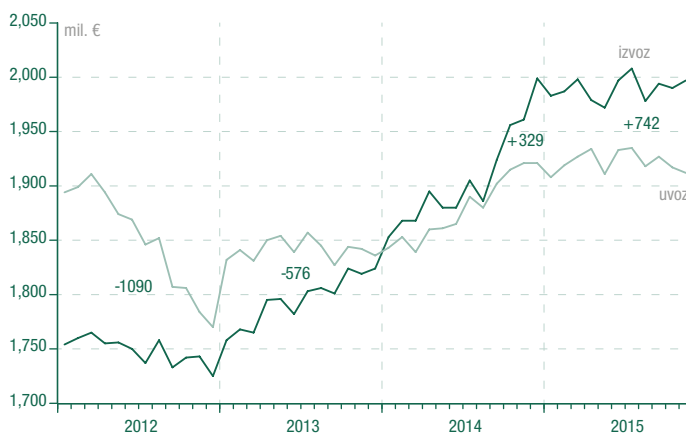
18

Decembra so pričakovanja že dosegla predkrizno stanje iz začetka leta 2008. Najbolj sveži – januarški – podatek pa kaže presenetljivo močno nenadno poslabšanje. Prikazan indikator je sicer zelo občutljiv tudi na enkratne novice in celo izjave nosilcev ekonomske politike, vendar se, če ni v ozadju dejanske večje spremembe v gospodarskem okolju, praviloma hitro vrne na trendno dinamiko. Ker je bilo v januarju kar nekaj takšnih dogodkov na politično-medijski estradi, brez kakršnegakoli omembe vrednega pomena za gospodarska dogajanja, bo potrebno počakati še kakšen mesec, za morebitno spreminjanje ocene gospodinjstev o dinamiki njihovega trošenja v bližnji bodočnosti.

2. Povprečni mesečni izvoz je presegel dve milijardi evrov

Novembrske zunanjetrgovinski trgovinski rezultati so primerjalno relativno ugodni, k čemur prispeva tudi padec cene nafte kot uvoznega proizvoda.

Trgovinska menjava

VIR: SURS, desezonirani podatki, saldo menjave je na letni ravni

19

Skupni izvoz je novembra znašal 2096 milijonov € (4.4% več kot novembra 2014), uvoz 2002 milijonov € (0.9% manj kot leto prej), kar pomeni presežek 94 milijonov € oziroma 104.7% pokritje uvoza z izvozom. Pri tem je bila odprema blaga v EU 1625 milijonov € (3.9% več kot oktobra 2014), prejem blaga iz EU 1652 milijonov € (4.3% več kot pred letom), kar da primanjkljaj 27 milijonov € oziroma 98.4% pokritje prejema z odpremo blaga. Izvoz v nečlanice EU je znašal 471 milijonov € (6.3% več kot leto prej), uvoz 351 milijonov € (kar 19.8% manj kot v novembra 2014), kar pomeni presežek 120 milijonov € oziroma 134.2% pokritje uvoza z izvozom.

V prvih enajstih mesecih 2015 je bil skupni izvoz 22067 milijonov € (4.4% več kot v enakem obdobju 2014), skupni uvoz 21272 milijonov € (2.2% več kot leto prej), kar pomeni presežek 795 milijonov € oziroma 103.7% pokritje uvoza z izvozom. V trgovanju z drugimi članicami EU je bila odprema blaga 17041 milijonov € (5.4% več kot leto prej), prejem blaga 17153 milijonov € (5.6% več), kar pomeni primanjkljaj 112 milijonov € oziroma 99.3% pokritje prejema z odpremo blaga. V trgovanju z nečlanicami EU je bil izvoz 5026 milijonov € (1.3% več kot v enakem obdobju 2014), uvoz 4119 milijonov € (9.6% manj kot leto prej), tako da znaša presežek 907 milijonov € oziroma pokritje uvoza izvozom 122.0%. Tako po medletni dinamiki izvoza kot uvoza v enajstih mesecih deli Slovenija 10. mesto med EU28.

3. Gospodarska klima na začetku leta nekoliko nižja

Gospodarska klima se je v januarju nekoliko ohladila. Po anketi Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) je bila vrednost kazalnika gospodarski klime v januarju 2016

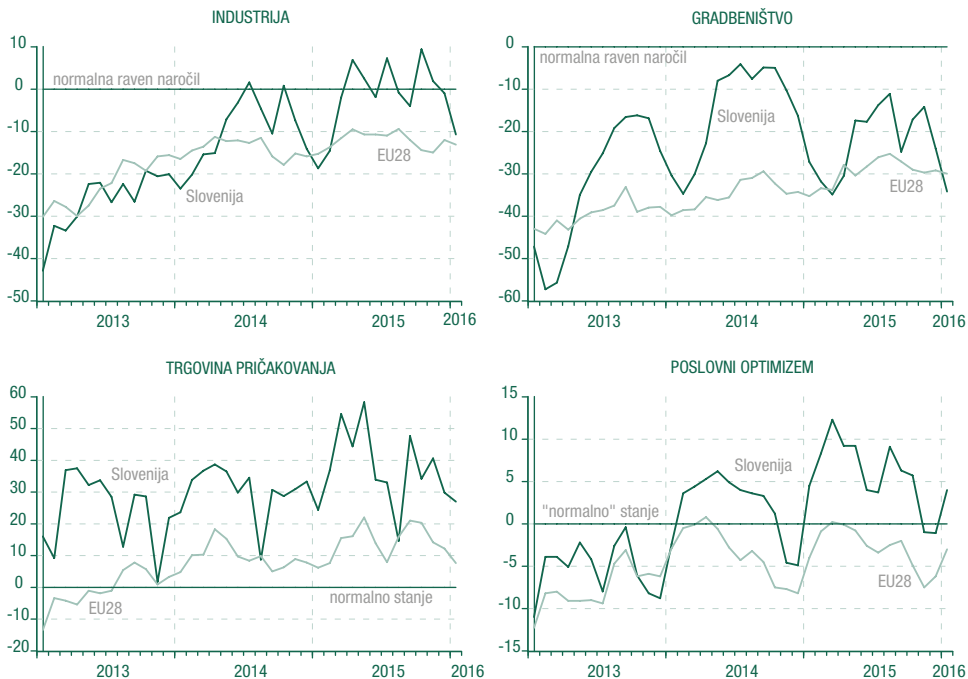
glede na mesec prej nižja za 2,5 odstotne točke, od januarja 2015 pa je višja za 0,2 odstotne točke. Na januarsko poslabšanja gospodarske klime je najbolj vplivalo znižanje zaupanja potrošnikov ter zaupanja v predelovalnih dejavnostih.

Vrednost kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih je bila januarja 2016 za tri odstotne točke nižja kot decembra 2015, glede na januar 2015 je bila njegova vrednost nižja za odstotno točko, glede na dolgoletno povprečje pa višja za 6 odstotnih točk. Po SURS-ovih podatkih so se vrednosti kazalnikov stanj in pričakovanj za naslednje tri mesece v primerjavi s predhodnim mesecem večinoma znižale, zvišale so se le vrednosti kazalnikov zaloge in pričakovana ter zagotovljena proizvodnja.

20

Tudi vrednost kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih je bila januarja 2016 za tri odstotne točke nižja kot predhodni mesec in hkrati za 8 odstotnih točk višja od dolgoletnega povprečja; v primerjavi z januarjem lani pa je bila njegova vrednost višja za 3 odstotne točke. Vrednosti kazalnikov pričakovanj storitvenih sektorjev za naslednje tri mesece so se v primerjavi s predhodnim mesecem znižale, zvišala se je samo vrednost kazalnika pričakovane prodajne cene.

Naročila, pričakovanja in optimizem

Vir: Eurostat

Prav tako se je nekoliko pokvarilo zaupanje v gradbeništvu, saj je bila vrednost kazalnika zaupanja v tem sektorju v januarju 2016 za odstotno točko nižja kot predhodni mesec in za 3 odstotne točke nižja kot januarja lani. Poudariti velja, da so se vrednosti kazalnikov pričakovanj za naslednje tri mesece v gradbeni dejavnosti januarja letos v primerjavi s predhodnim mesecem večinoma znižale, zvišali pa sta se le vrednosti kazalnikov cene in zagotovljeno delo.

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno v januarju letos glede na predhodni mesec višja za 16 odstotnih točk, glede na januar 2015 pa za 4 odstotne točke višja. Pri tem je na zvišanje vrednosti kazalnika zaupanja vplivala predvsem višja vrednost kazalnika prodaja.

Gospodarska klima v celotni EU se je januarja 2016 v primerjavi z enakim obdobjem v letu 2015 nekoliko izboljšala. Mesečna primerjava pa kaže, da so se v gradbeništvu po podatkih Eurostata v januarju 2016 naročila glede na mesec poprej znižala za 0,7 odstotne točke, pričakovanja v predelovalnih dejavnostih so se v enakem obdobju zvišala za 0,7 odstotne točke, pričakovanja v trgovini na drobno pa so se znižala za 8 odstotnih točk.

21

GOSPODARSKA AKTIVNOST IN ZAPOSLENOST

4. Industrijska produkcija še naprej raste

Industrijska produkcija se je v medletni primerjavi popravila. Po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a je bila industrijska produkcija v novembru 2015 za 7,9% višja kot v enakem mesecu leta 2014. Impulzni trend kaže, da se je v novembru industrijska produkcija zviševala po stopnji 0,44%.

Dejavnost rudarstva se je po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a v lanskem novembru v primerjavi z novembrom 2014 krepko povečala in sicer za dobro tretjino. Impulzni trend kaže, da se je v novembru zviševala po stopnji 1,38%.

Produkcija predelovalnih dejavnosti se je po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a v novembru 2015 v primerjavi z novembrom 2014 povišala za 8,1%, impulzni trend pa kaže, da se je v novembru dejavnost predelovalne industrije zviševala po stopnji 0,65%.

Desezonirani podatki Eurostata kažejo, da je v novembru 2015 glede na oktober industrijska produkcija v EU28 upadla za 0,6%, na območju evra (EA19) pa za 0,7%. Glede na november 2014 pa je v lanskem novembru industrijska produkcija v EU28 porasla za 1,4%, na območju evra pa za 1,1%. Med državami članicami, za katere so dostopni podatki, je industrijska produkcija v novembru 2015 glede na mesec poprej najbolj porasla v Grčiji

(3,3%) in na Slovaškem (1,9%), najbolj pa je upadla na Portugalskem (-4,9%) in na Malti (-3,7%).

5. Šibak porast turističnega povpraševanja ter porast vrednosti gradbenih del

Po podatkih SURS-a je bila vrednost gradbenih del novembra 2015 za 15,4% višja od vrednosti gradbenih del, opravljenih v oktobru, v primerjavi z novembrom 2014 pa se je zvišala za 6 odstotkov.

22

Skupno število turističnih prenočitev se je v pozni jeseni nekoliko zvišalo. Novembra 2015 je bilo le-teh za 0,6% več kot v enakem mesecu leta 2014, a se je skupno število prenočitev v enajstem mesecu 2015 trendno zniževalo po mesečni stopnji -1,85%. Pri tem je prišlo do porasta domačega turističnega povpraševanja, saj je v novembru število turističnih prenočitev domačih gostov poraslo za 5% glede na november 2014. Nasprotno pa se je v enakem časovnem intervalu zmanjšalo število prenočitev tujih gostov in sicer za 3%. Impulzni trend prenočitev domačih gostov v novembru 2015 kaže rast po stopnji 0,01%, impulzni trend prenočitev tujih gostov pa upad po stopnji 3,07%.

Podatki SURS-a o transportu za november 2015 kažejo, da je bilo v zračnem prevozu prepeljanih za 28% več potnikov kot novembra 2014, število opravljenih potniških kilometrov pa je bilo v zračnem prevozu prav tako večje in sicer za 16%. V cestnem mestnem prevozu je bilo novembra lani prepeljanih za 5% več potnikov kot v istem mesecu 2014. V luki Koper je bil blagovni promet v novembru za 11% večji kot novembra 2014.

6. Sezonski porast brezposelnosti

Na trgu dela se je stanje nekoliko poslabšalo. Število aktivnih prebivalcev se je po podatkih SURS-a v mesecu novembru 2015 glede na mesec prej povečalo na 918794 oziroma za 900 oseb, glede na november 2014 pa se je število zmanjšalo za dobrih 3 tisoč oseb oziroma 0,4 odstotka. V novembru 2015 je bilo v Sloveniji 811382 delovno aktivnih prebivalcev. Glede na oktober se je število delovno aktivnih povečalo za 976 oseb, glede na november 2014 pa za 4605 oseb ali 0,6%. Med zaposlenimi osebami jih je bilo v novembru slabih 93% zaposlenih pri pravnih osebah, njihovo število pa se je od novembra 2014 povečalo za 1,8%. Število zaposlenih pri fizičnih osebah se je glede na november 2014 zmanjšalo za slaba 2%. Med samozaposlenimi pa je bilo 68% samostojnih podjetnikov posameznikov, število samozaposlenih se je v samem novembru povečalo za 22 oseb, od novembra 2014 pa za 2032 oziroma 3,1%.

Po zadnjih podatkih ZRSZ je bilo v Sloveniji konec januarja 2016 registriranih 118165 brezposelnih oseb, kar je za 5089 oseb oziroma 4,5% več kot ob koncu decembra, v

primerjavi z januarjem lani pa je bilo brezposelnih za 4,9% manj. V januarju se je na Zavodu za zaposlovanje na novo prijavilo 14040 brezposelnih oseb, kar je 23,3% več kot v decembru lani in za 1,4% več kot januarja 2015. Med novo prijavljenimi je bilo 1165 iskalcev prve zaposlitve, 2017 trajno presežnih delavcev in stečajnikov ter 9504 brezposelnih zaradi izteka zaposlitev za določen čas. Odliv iz brezposelnosti je januarja 2016 znašal 8951 brezposelnih oseb, med katerimi se jih je zaposlilo oziroma samozaposlilo 6705, kar je 117% več kot decembra lani in 7,4% več kot januarja 2015.

Iskalci dela

Vir: ZRSZ

23

Po podatkih Eurostata je bila decembra 2015 stopnja brezposelnosti na območju evra (EA19) 10,4%, kar je za 0,1 odstotne točke manj glede na mesec poprej ter 1 odstotno točko manj kot decembra 2014. V celotni evropski osemindvajseterici (EU28) je bila stopnja brezposelnosti v lanskem decembru 9,0 % in se je glede na enak mesec v 2014 zmanjšala za 0,9 odstotne točke. Po Eurostatovih ocenah je bilo decembra 2015 v EU28 21,9 milijona brezposelnih oseb, od teh 16,8 milijona na območju evra. Med posameznimi članicami EU so v decembru 2015 najnižjo stopnjo brezposelnosti zabeležili na Češkem in v Nemčiji (4,5%), najvišjo pa v Španiji (20,8%) in v Grčiji, za katero oktobrski podatek znaša 24,5%.

CENE, PLAČE IN STROŠKI DELA

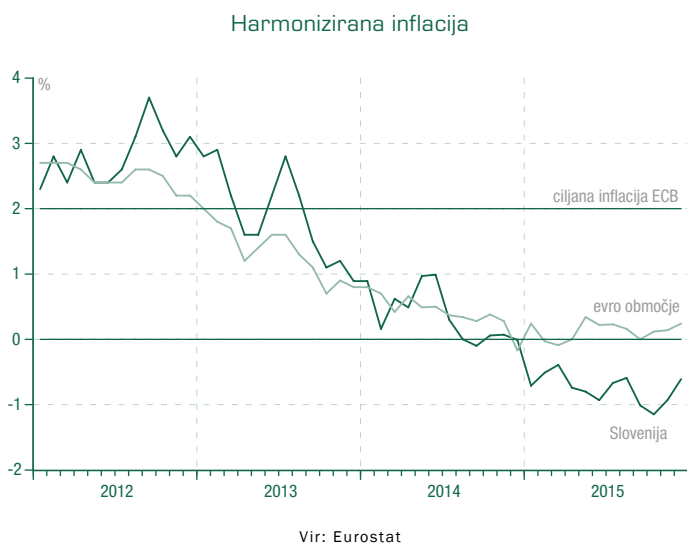
7. Cenovna pričakovanja se ponovno poslabšujejo

Življenjski stroški so se decembra zmanjšali za 0,4%, navkljub temu se je njihova bolj dolgoročna dinamika malo povečala; rast impulznega trenda je po več kot 14 mesecih

ponovno postala pozitivna (porasla je na 1.5% na letni ravni). Za razliko od prejšnjih mesecev so se decembra zmanjšale tako cene blaga kot storitev, bolj dolgoročno pa po šibkosti dinamike še naprej krepko vodi blago, saj se je medletna dinamika storitev, navkljub močnemu decembrskemu padcu (z 2% novembra na 0.7% decembra), le vrnila na raven izpred novembra. Povečanje v novembru 2015 je namreč bilo posledica opaznega padca cen storitev v novembru 2014 (za 1.4%), torej učinka spremenjene osnove, medtem ko je decembra 2015 takšen učinek spremenjene osnove izginil!

24

K decembrskemu znižanju cen so največ prispevale razprodaje obleke in obutve (0.3 odstotne točke) in ponovno nižje cene derivatov (0.1 odstotne točke). Cene goriv so padle za 0.7% in so bile za 6.7% nižje kot pred letom dni!

Med državami EU primerljivo rast cen kaže harmoniziran indeks življenjskih stroškov. Tudi ta je decembra padel za 0.4%, bolj dolgoročno (medletno) pa se je znižal za 0.6%. Decembar je tako bil že trinajsti zaporedni mesec padanja bolj dolgoročne dinamike harmoniziranega indeksa cen. V evro območju je harmoniziran indeks decembra stagniral, medletno pa je porasel za 0.2%. Po začasnih ocenah se je bolj dolgoročna rast cen januarja povečala na 0.4%. Tudi v evro območju je bolj dolgoročno padanje cen bolj izrazito pri blagu, čeprav padajo cene blaga precej počasneje kot v Sloveniji (dolgoročno se harmoniziran indeks cen v evro območju zmanjšuje po 0.5%, v Sloveniji pa po 1.5% letno). Izjema so cene energije, ki v evro območju še naprej padajo opazno hitreje kot v Sloveniji (decembra je bila medletna stopnja padanja hitrejša od 7.9% letno). Slovenija je v EU še naprej povsem na začetju po rasti cen, le tri države so imele decembra nižjo medletno rast kot Slovenija.

Cene industrijskih proizvajalcev so se decembra znižale za 0.3%, v celem letu pa so padle kar za 1.4%. Cene padajo po celotni strukturi porabe proizvodov, le pri investicijskih proizvodih stagnirajo. Najhitreje so se decembra zniževale proizvajalčeve cene proizvodov za široko porabo. Tudi glede strukture trga (izvozni, evro, domači trg) so se cene industrijskih proizvajalcev decembra povsod zmanjševale, tako kratkoročno kot dolgoročno (medletno). Cene blaga za domači in tuji trg padajo dolgoročno približno enako hitro (po okoli 1.4% letno).

Centralna banka (ECB) ima očitno velike težave zadržati cene že na nespremenjeni ravni (na stagnaciji), občasna komaj opazna obračanja trenda rasti cen so namreč predvsem posledica nihanj v dinamiki cen surovin ne pa njenih intervencij. Ekonomske enote očitno vse manj verjamejo v njeno sposobnost odvrniti deflacijo, saj se cenovna pričakovanja v naslednjih mesecih še slabšajo. Pri blagu cenovna pričakovanja vse bolj zaostajajo za dolgoročnim povprečjem. Tako je pri proizvajalčevih cenah neto delež enot, ki pričakujejo povečanje cen negativen in dosega 5% vseh anketiranih. Pričakovanja v trgovin na drobno kažejo še slabše, saj neto delež anketirancev, ki pričakujejo povečanje cen zaostaja za dolgoročnim povprečjem že za preko 10% vseh anketiranih. Samo v storitvah so se pričakovanja v zadnjih mesecih malenkost povečala in so praktično dosegle dolgoletno povprečje. Dinamika pričakovanj je v Sloveniji podobna kot v EU.

Cene surovin so se v zadnjem mesecu (do sredine januarja) ponovno opazno znižale, v evrih za 2.3%. Daleč najbolj so padle cene nafte (v evrih za 17%), od ostalih pa so se najbolj znižale kmetijske neprehrambene surovine (za 5.6%). Po drugi strani so v zadnjem mesecu opazno porasle cene zlata (za 5% v evrih). Bolj dolgoročno, v celem letu, so cene surovin padle za 10.8%, najbolj ponovno nafta (za 27.6% v evrih) in kovine (za 17.2% v evrih). Najmanj pa so v letu dni padle cene surovin hrane (za 7.9% v evrih).

8. Verjetno le močnejši sezonski skok plač

Povprečne plače so novembra precej porasle (za 9%). Porast je bil tako močan, da se je opazno spremenila tudi bolj dolgoročna dinamika. Trendna rast se je dvignila na okoli 6% na letni ravni. Čeprav je medletno povečanje doseglo 2.8%, je bilo manjše od medletnega povečanja števila plačanih ur; te so se namreč povečale v letu dni za 3.8%, medtem ko so se tekoče (november glede na oktober) celo zmanjšale. Zato se je bruto plača za uro dela v medletnih primerjavah novembra celo zmanjšala, tudi impulzni trend tekoče rasti je bil novembra nekaj šibkejši (1.5%) kot v prejšnjih mesecih. Torej je bilo povečanje plače na uro (in torej tudi povprečne mesečne plače) novembra izključno sezonske narave!

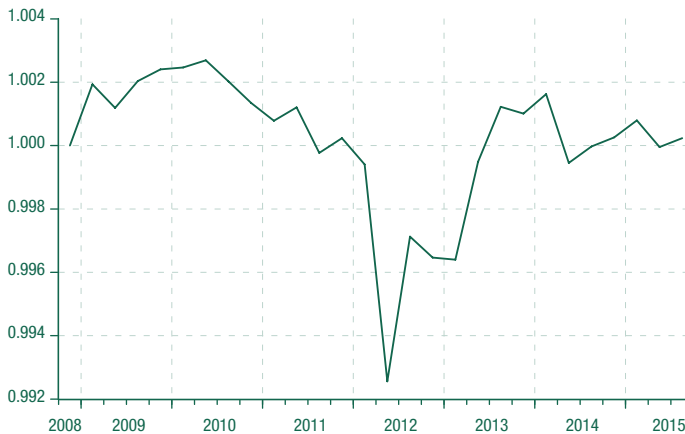
Novembra so se daleč najbolj, za preko 15%, povečale povprečne plače v kmetijstvu (z lovom, gozdarstvom in ribištvom), predelovalni dejavnosti ter oskrbi z električno energijo (plinom ter paro), najmanj pa v gostinstvu in rudarstvu (za manj kot 3%). Plače

v javnofinančnem sektorju so porasle precej manj kot v gospodarstvu, še najbolj v ožji državi (administraciji, vojski in policiji) za 3.1%, v izobraževanju in zdravstvu pa za manj kot 1.6%!

V letu dni so plače najbolj porasle v kmetijstvu (z lovom, gozdarstvom in ribištvo) ter oskrbi z električno energijo (za preko 8%), najmanj pa v rudarstvu, kjer so padle za 6%! V širši državi so v letu dni plače porasle samo v ožji državi (za 4.1%), medtem ko so v zdravstvu in izobraževanju padle za do 0.8%!

26

Delež dodatkov v prejemkih zaposlenih

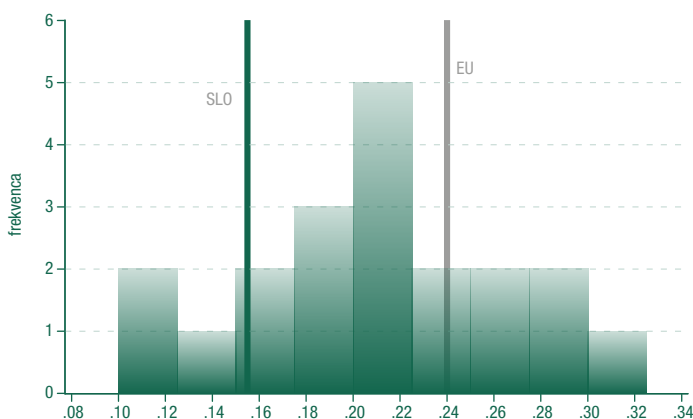

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Delež dodatkov (za uspešnost, prekomerno obveznosti, ipd) v celotnih prejemkih zaposlenih; javnofinančni sektor (administracija, vojska in policija, zdravstvo in izobraževanje) v Sloveniji; vrednosti so normirane na 2008/4=1

Še naprej zelo skromne spremembe plač v javnofinančnem sektorju v korak spremljajo tudi izplačila dodatkov (za prekomerno delo, uspešnost ipd), ki sicer že nekaj časa razburjajo slovensko javnost. Že vse od začetka krize pa se, kot kaže slika, razmerje med dodatki in celotnimi prejemki zaposlenih v javnofinančnem sektorju zelo malo spreminja. Največji nihaj deleža dodatkov je povzročil ZUJF v tretjem četrtletju 2012, torej takrat, ko je bilo vetrenje javnofinančnega sektorja na vrhuncu. Navkljub temu pa se je tudi takrat delež dodatkov v skupnih prejemkih zaposlenih v javnem sektorju zmanjšal za samo 7.5 promila(!), dodatki so se torej zmanjšali za 1.1 promila skupnih prejemkov zaposlenih v javnofinančnem sektorju, torej za 1.2 milijona evrov v četrtletju. V enoletnem ZUJF-ovem razdobju 2012/2-2013/1 so se dodatki k plačam zaposlenih v javnofinančnem sektorju zmanjšali za skupno samo 2.8 milijona.

Plače in dodatki – javnofinančni sektor

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Delež dodatkov (za uspešnost, prekomerne obveznosti, ipd) v celotnih prejemkih zaposlenih; 2014/4-2015/3; javnofinančni sektor (administracija, vojska in policija, zdravstvo in izobraževanje); vrednosti za Slovenijo in povprečje EU sta posebej označeni

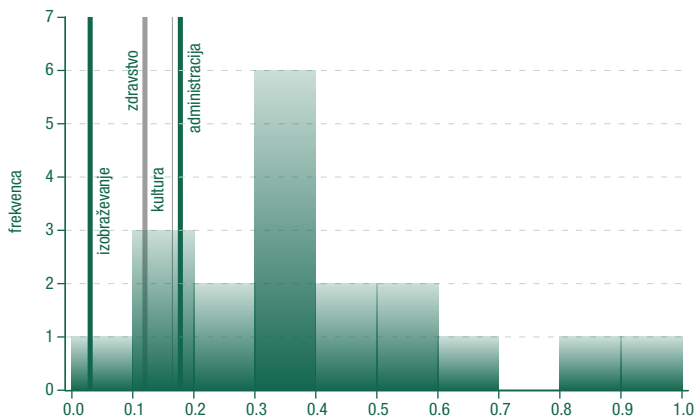
27

Pri tem so dodatki k plačam zaposlenih v javnem sektorju v Sloveniji med daleč najnižjimi v EU. Kot kaže slika, imajo le tri države EU delež dodatkov v skupnih prejemkih zaposlenih v javnofinančnem sektorju nižji kot Slovenija. Pa še te imajo kompresijo rednih plač bistveno manjšo (razpon plač bistveno večji) kot Slovenija, torej je tudi pri njih sistemska stimulativnost plačnega sistema opazno večja kot v Sloveniji. V Sloveniji torej, poleg velike kompresije rednih plač, tudi omejevanje deleža dodatkov preprečuje bolj fleksibilno nagrajevanja zaposlenih v javnem sektorju in zato onemogoča ne le bolj stimulativno nagrajevanje, temveč tudi normalno plačevanje (v nekaterih sektorjih običajnega) nihanja obsega delovne aktivnosti, na primer, prekomernega dela (dežurstva) tam, kjer je to nujni (in obsežnejši) sestavni del delovnega procesa (na primer, v zdravstvu, policiji, pri gasilcih ipd.). Takšno popolno sistemsko blokado kakršnekoli bolj fleksibilne politike plač v javnem sektorju je seveda sankcioniral plačni zakon iz leta 2008, ki pa, pri vseh problemih in poglobljanju krize, ki jih je doslej povzročil, ostaja za usmeritev plačne politike v javnem sektorju še naprej nedotakljiva referenca idealnega stanja! Potencialni obseg posledic tega dejstva ilustrira slika, kjer je prikazan delež dodatkov k skupnim prejemkom zaposlenih po dejavnostih v Sloveniji. Štiri dejavnosti z daleč najmanjšim deležem dodatkov so iz javnofinančnega sektorja, namreč izobraževanje, zdravstvo, kulturna dejavnost in administracija (s policijo in vojsko). Izobraževanje, ki je že nekaj mesecev na tapeti medijev in politike, ima med vsemi sektorji daleč najmanjši delež dodatkov na redne plače, le 3%!

Na kratko, dogajanje okoli dodatkov k plačam v javnem sektorju v minulega pol leta je, čeprav prvovrstna tema za politično in medijsko estrado, fiskalno in še zlasti narodnogospodarsko v

najboljšem primeru popolnoma irelevantno, saj ni uspelo niti pokazati na izvor problemov, kaj šele, da bi sprožilo odpravljanje nesmislov prokrustove postelje iz 2008.

Plače in dodatki - Slovenija

Vir: SURS; lastni izračuni

Opomba: Delež dodatkov (za uspešnost, prekomerne obveznosti, ipd) v celotnih prejemkih zaposlenih; dejavnosti v Sloveniji; november 2015; vrednosti za administracijo, zdravstvo, izobraževanje in kulturo so posebej označene

FINANČNA GIBANJA

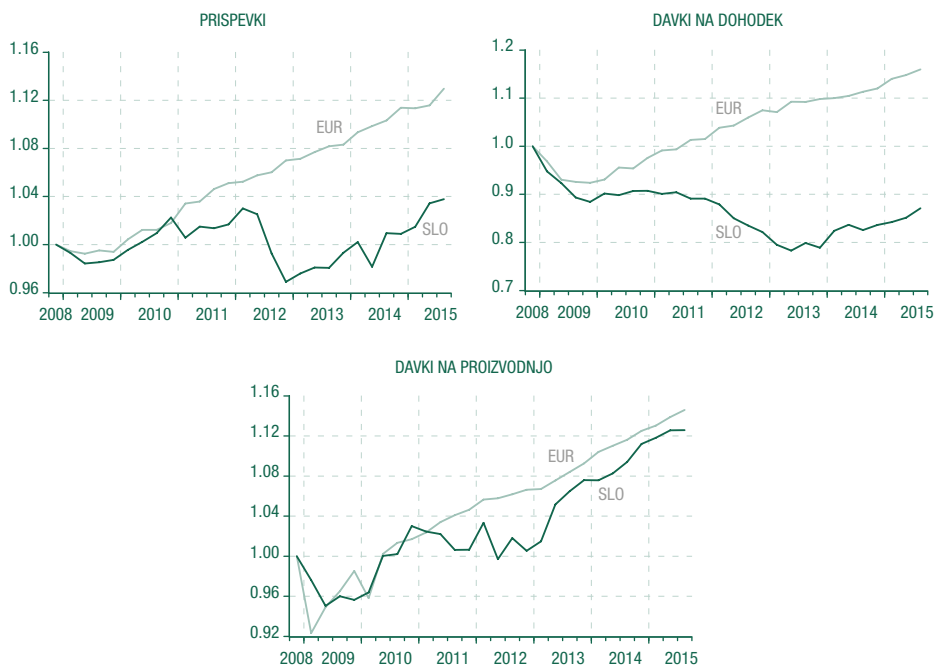
9. Tudi konec leta soliden davčni donos

Prihodki javnega sektorja so decembra porasli za 4.9%. Povečanje je bilo manjše od sezonskega, zato se je bolj dolgoročna dinamika zmanjšala, medletna stopnja je padla na 0, medtem ko je rast impulznega trenda postala ponovno negativna. Davčni donos v zadnjem četrtletju je za 5.1% presegel donos v tretjem četrtletju, pa tudi skupni fiskalni donos v zadnjem četrtletju 2014. Kot kaže analiza posameznih davčnih oblik v nadaljevanju, je (zaradi učinka osnove in premikanja timinga vplačil v 2014) medletna stopnja rasti celotnega zadnjega četrtletja (torej 5.1%) ustrežnejši indikator trendne dinamike fiskalnih prihodkov konec leta od medletne stopnje rasti v decembru.

Neposredni davki in ostali prihodki so se decembra povečali za 10%, vendar je bila bolj dolgoročna dinamika tudi pri njih manjša kot novembra. Pomembnejše davčne oblike neposrednih davkov so tako decembra kot v celotnem zadnjem četrtletju dolgoročno (medletno) opazno porasle; davek na dohodek pravnih oseb je decembra porasel za 15%, v zadnjem četrtletju pa glede na leto poprej za preko 23%; dohodnina je porasla decembra za preko 7%, v zadnjem četrtletju pa glede na isto obdobje pred letom dni za preko 5%; dohodnina se je v decembru povečala (medletno) za 7.4%, v zadnjem četrtletju pa za

3.7%; prispevki so decembra porasli za 4.3%, v zadnjem četrletju pa za 3.4%. Edina pomembnejša komponenta neposrednih davkov in ostalih prihodkov, ki se je decembra dolgoročno zmanjšala, so bili prihodki upravnih organov; ti so bili decembra 2015 v primerjavi z decembrom 2014 manjši za 20%, v zadnjem četrletju pa za 7.4%!

Pokrizna dinamika davkov

29

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Trajektorija davčnega donosa; davki na dohodek; davki na proizvodnjo; prispevki; desezonirane vrednosti; normirano na 2008/4=1

Domači davki na blago in storitve so se decembra precej zmanjšali (za 20 milijonov, oziroma 4.5%). Močno je padla tudi njihova bolj dolgoročna dinamika (rast impulznega trenda je na letni ravni padla pod -10%). Navkljub močnemu decembrskemu padcu, je bilo celotno zadnje četrletje zelo izdatno, saj so domači davki na blago in storitve porasli v primerjavi s tretjim četrletjem kar za 13.5%, medletno pa za 7.2%! Davek na dodano vrednost, kot najpomembnejša davčna oblika domačih davkov na blago in storitve, je decembra padel za 5.8%; ker pa je december sezonsko šibkejši od novembra, ne čudi, da je, navkljub tekočemu zmanjšanju, decembrski donos davka na dodano vrednost za 17.2% presegel donos pred letom dni; tudi donos davka na dodano vrednost celotnega zadnjega četrletja je za 8.4% presegel ustrezno vrednost v 2014. Na hitro krčenje donosa davka na dodano vrednost od uvoza smo opozorili že v predhodnih GG, v decembru se je takšna dinamika nadaljevala,

tako da je ustrezen donos tudi v celotnem zadnjem četrletju 2015 medletno opazno padel (za 10.2%).

Trošarine so decembra porasle za 2.4%, medletno pa so se zmanjšale kar za 48 milijonov (za 27%). Prav to decembrsko medletno zmanjšanje trošarin je povzročilo tudi medletni padec skupnih domačih davkov na blago in storitve. Tako veliko decembrsko medletno zmanjšanje trošarin je bilo verjetno posledica osnove primerjave, namreč premika timinga (z novembra na december) vplačil v predhodnem (2014) letu. Trošarine v celotnem zadnjem četrletju v 2015 so namreč, navkljub opazno nižji decembrski številki, precej (za 15.5%) presegle ustrežno vrednost v celotnem zadnjem četrletju 2014.

30

V celem letu 2015 so javnofinančni prihodki porasli za 2.8%, neposredni davki in ostali prihodki za 2.6%, domači davki na blago in storitve pa za 3.4%. Davki so opazno porasli po celotni strukturi tudi v 2014. Navkljub takšni ugodni dinamiki v zadnjih dveh letih, pa raven večine davčnih oblik ostaja daleč pod ravni v EU, pri nekaterih davčnih oblikah pa tudi pod ravni ob začetku krize. Najbolj zaostajajo davki na dohodek (najpomembnejši davčni obliki sta dohodnina in davek na dohodek pravnih oseb), saj niti do konca 2015 še niso dosegli ravni pred implementacijo ZUJF-a. Ta je namreč zmanjšal davke na dohodek skoraj toliko kot finančna kriza v prvih treh letih. Od 2008/1 do 2012/1 so namreč davki na dohodek padli za 12%, od 2012/1 do 2013/1 pa za 11%! Navkljub opazni rasti v 2014 in 2015 so v tretjem četrletju 2015 davki na dohodek še zaostajali (za 1%) za ravni iz 2012/1. Pokrizni zaostanek slovenskih za davki na dohodek v EU je tako bil tudi konec 2015 še vedno ogromen, saj so zaostajali za ravni v 2008/4 za skoraj 20%!

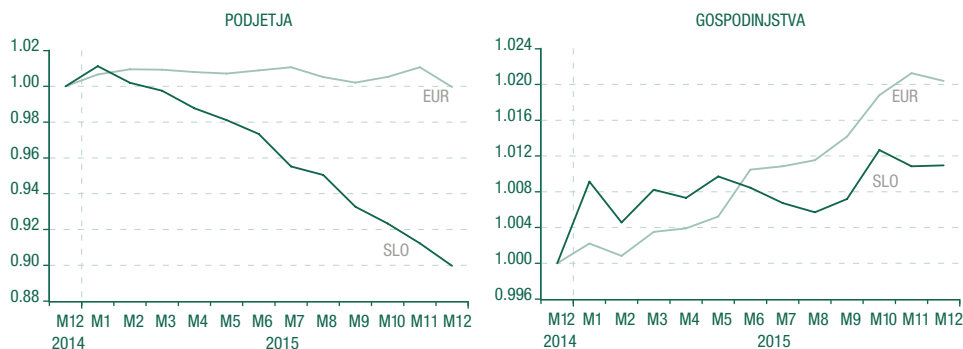
Tudi donos od prispevkov je ZUJF zelo stisnil; samo od 2012/1 do 2012/4 so prispevki padli za 320 milijonov na letni ravni (za 6%). Vendar je bilo okrevanje prispevkov po 2012 hitrejše kot pri davkih na dohodek. Konec 2015 so že presegle vrednosti pred implementacijo ZUJF-a in tudi vrednosti pred začetkom krize, vendar je ustrezní pokrizni zaostanek Slovenije za EU navkljub temu še vedno presegal 9%.

Samo davki na proizvodnjo (vsebujejo, na primer, davek na dodano vrednost, trošarine) imajo že približno enako dinamiko in raven kot v EU. Po 2012 so zelo pospešili in so konec 2015 skoraj dohiteli pokrizno trajektorijo davkov na proizvodnjo v EU.

10. Neto finančna pozicija gospodinjstev in podjetij boljša kot v evro območju

Skupni krediti podjetjem in gospodinjstvom so se tudi decembra skrčili za 0.7% in so bili za 5.1% nižji kot decembra 2014. Decembrsko krčenje kreditov je bilo v celoti posledica zmanjšanja kreditov podjetjem (nefinančnim korporacijam), saj so krediti gospodinjstvom praktično stagnirali (porasli so za 1 milijon).

Krediti

Vir: ECB; BS; lastni izračuni

Opomba: Krediti nefinančnim korporacijam in gospodinjstvom; normirano na 2014/12=1

31

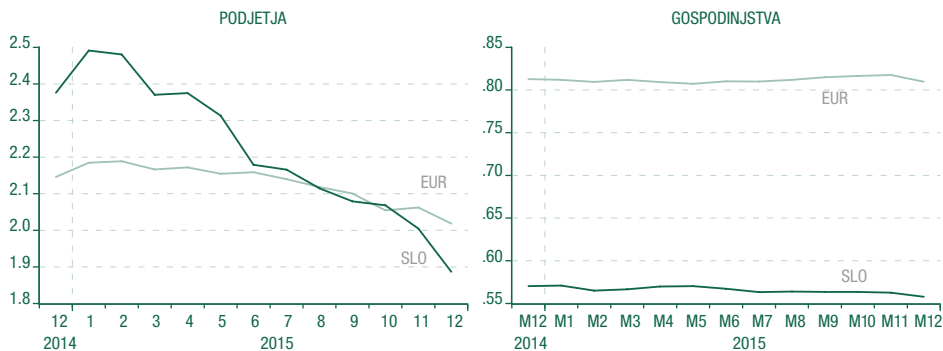
V celem letu so krediti podjetjem padli za 10%, medtem ko so krediti podjetjem v evro območju stagnirali. Pri tem je bila rast gospodarske aktivnosti v Sloveniji bistveno (vsaj za 50%) višja kot v evro območju. Da ima krčenje kreditov vse manj zveze s kvaliteto kreditov, ki jo stalno omenja regulator, dodatno potrjuje celoletna dinamika kreditov gospodinjstvom. Ti so namreč porasli v letu dni za 1%, pol manj kot v evro območju, čeprav je sektor prebivalstva v Sloveniji visoko solventen in najmanj zadolžen v evro območju.

Skupni depoziti podjetij in gospodinjstev so decembra opazno porasli (za 381 milijonov ali 1.8%) in so bili kar za 5.7% višji kot pred letom dni. Še naprej rastejo tako depoziti podjetij kot depoziti gospodinjstev, vendar prvi opazno hitreje. Decembra so depoziti podjetij porasli kar za 4.8% in so bili za preko 13% višji kot pred letom dni. Depoziti gospodinjstev še naprej rastejo po dolgoročni stopnji okoli 3.4% letno.

Kako drastično se povečujejo posledice stiskanje kreditov bank zaradi zategovanja kreditnih standardov, kaže slika neto finančne pozicije (kreditov na enoto depozitov) podjetij in gospodinjstev. Na dlani je, da se pri podjetjih neto finančna pozicija sistematično in hitro izboljšuje, pri gospodinjstvih pa stagnira na ravni, ki je za 30% boljša kot v evro območju. V sredi leta 2015 je tudi neto finančna pozicija podjetij v Sloveniji postala boljša kot v evro območju, do konca leta je preseгла evro območje že za 10%! Postavlja se vprašanje, kako bodo banke pri takšni dinamiki depozitov (pasive) in regulatorskem zategovanju kreditov (aktive) sploh še reševale bilanco uspeha, saj lahko (zaradi regulatorskih omejitev pri kreditih) na enoto depozitov generirajo bistveno manjšo obrestonosno aktivo kot druge banke v evro območju. Neobrestni prihodki, ki predstavljajo glavni dodatni vir prihodkov, so praviloma odvisni od siceršnjih (namreč kreditnih) poslovnih povezav bank, te pa s krčenjem kreditov hitro kopnijo (v lanskem letu na primer, po letni stopnji 10%). Velika podjetja pa že sicer (tako s krediti kot drugimi storitvami) servisirajo banke v tujini. Tudi pri znižanju

pasivnih obrestnih mer je vse manj prostora. Banke lahko opazno podražijo plačilni promet, ali pa dvignejo aktivne obrestne mere. Seveda pa takšne posledice desintermediacije, v katero regulatorske zahteve potiskajo banke, porajajo vse večje možnosti za vstop drugih finančnih posrednikov in marginalizacijo ustreznih bančnih instrumentov, podobno kot v času napihovanja finančnega balona po 2005, ko so prenizki donosi sprožili umik iz depozitov (prebivalstva in podjetij) v druge finančne instrumente in naložbe.

Neto finančna pozicija

Vir: ECB; BS; lastni izračuni

Opomba: Krediti na enoto depozitov; nefinančne korporacije; gospodinjstva

Obrestne mere se le malo spreminjajo. Trimesečni euribor se je v zadnjih devetih mesecih počasi zniževal vse bolj v negativne vrednosti, januarja je dosegel -0.15. Tudi detajlistične obrestne mere se prav tako zelo malo spreminjajo, vendar brez trenda; pasivne so zadnja dva meseca ostale nespremenjene in enake kot v evro območju; aktivne so se malo (za 0.1 točke) znižale pri stanovanjskih kreditih gospodinjstvom, porasle pa so (prav tako za 0.1 točke) pri kreditih nefinančnim korporacijam.

11. Ob rasti presežka tekoče bilance je neto zunanji dolg padel pod 30% BDP

Povprečni mesečni presežek tekoče bilance v 2015 znaša 245 milijonov €. Novembra je bil presežek 244.3 milijonov € (novembra 2014 104.3 milijone €). Pri tem je znašal saldo blagovne menjave 170.0 milijonov € (leto prej 44.5 milijonov €), saldo storitvene menjave 153.2 milijonov € (129.1 milijonov €), saldo primarnih dohodkov je bil negativen -49.0 milijonov € (novembra 2014 je bil -62.9 milijonov €), saldo sekundarnih dohodkov pa negativen -29.9 milijonov € (leto prej negativen -6.5 milijonov €).

Plaćilna bilanca

Postavka	Januar – November		November	
	2014	2015	2014	2015
I. Tekoči račun	2,327.1	2,696.2	104.3	244.3
1. Blago	1,113.5	1,592.6	44.5	170.0
2. Storitve	1,600.8	1,891.6	129.1	153.2
2.1. Izvoz storitev	5,051.2	5,432.3	418.4	464.7
3. Primarni dohodki	-108.6	-349.5	-62.9	-49.0
4. Sekundarni dohodki	-278.6	-438.5	-6.5	-29.9
II. Kapitalski račun	46.8	118.1	52.2	47.0
III. Finančni račun	2,069.6	3,072.1	183.5	556.2
1. Neposredne naložbe	-716.2	-658.9	39.4	24.3
2. Naložbe v vrednostne papirje	-4,474.1	2,358.6	-661.8	518.5
3. Finančni derivativi	-4.7	15.9	-4.4	-3.2
4. Ostale naložbe	7,149.1	1,424.4	772.4	60.0
5. Rezervna imetja	115.4	-68.1	37.9	-43.5

Vir: BS

33

Novembrska tekoča bilanca EU28 znaša 12.3 milijarde €, kar pomeni, da ima Slovenija v presežku 2% delež, kar je približno petkrat večji delež kot ga ima v BDP EU28.

V enajstih mesecih 2015 skupaj znaša presežek v tekoči bilanci 2696.2 milijonov € (v enakem obdobju 2014 je bil 2327.1 milijonov €), kar je rezultat presežka v blagovni bilanci 1592.6 milijonov € (v enajstih mesecih 2014 je bil 1113,5 milijonov €), presežka v storitveni bilanci 1891.6 milijonov € (leto prej 1600.8 milijonov €), primanjkljaja v bilanci dohodkov primarnih faktorjev -349.5 milijonov € (v enakem obdobju 2014 je znašal 108.6 milijonov €) in primanjkljaja v bilanci sekundarnih dohodkov -438.5 milijonov € (leto prej -278.6 milijonov €).

V enajstih mesecih 2015 je izkazal kapitalski račun povečanje obveznosti 118.1 milijonov € (v enakem obdobju 2014 znašalo povečanje 46.8 milijonov €). Na finančnem računu so se v enajstih mesecih obveznosti povečale za 3072.1 milijonov € (leto prej za 2069.6 milijonov €), kar je rezultat spremembe pri neposrednih naložbah -658.9 milijonov € (leto prej -716.2 milijona €), povečanja obvez iz portfeljskih naložb za 2358.6 milijonov € (v enajstih mesecih 2014 zmanjšanje -4474.1 milijonov €), povečanja obveznosti iz finančnih derivativov 15.9 milijonov € (leto prej -4.7 milijona €) in povečanje obveznosti iz ostalih naložb za 1424.4 milijonov € (leto prej za 7149.1 milijonov €). Rezervna imetja pri Banki Slovenije so se v enajstih mesecih letos zmanjšala za 68.1 milijonov € (v enakem obdobju 2015 so se povečala za 115.4 milijonov €), statistična napake in izpustitve pa znašajo 257.8 milijonov € (novembra 2014 so bile -304.4 €).

Dne 3. februarja 2016 je znašal donos na slovenske državne 10-letne obveznice 1.57% (sredi decembra je bil 1.69%), kar je manj kot donos na španske obveznice (1.58%), a več kot na ustrezne italijanske obveznice (1.48%). Pogoji za zunanje financiranje tako ostajajo ugodni.

34

Po podatkih Banke Slovenije je znašal konec novembra 2015 bruto zunanji dolg Slovenije 45266 milijonov €, kar je 433 milijonov € več kot mesec prej, a 1889 milijonov € manj kot v začetku 2015. Pri tem znaša dolg države 23661 milijonov € (52.3%), Banke Slovenije 1631 milijonov € (3.6%), dolg bank 5266 milijonov € (11.6%) in ostalih sektorjev 11077 milijonov € (24.5%), dolg iz medpodjetniških posojil pa 3631 milijonov € (8.0%). V bruto dolgu je privatnega dolga samo še 34.7%. Neto zunanji dolg je bil novembra 11195 milijonov €, kar je kar 3235 milijonov € manj kot januarja 2015, s čemer je padel pod 30% v lanskem letu ustvarjenega produkta. Še konec 2004 je bil bruto zunanji dolg 15410 milijonov €, v neto znesku pa je imela Slovenija takrat terjatve v višini 912 milijonov €. Najvišji neto zunanji dolg je bil konec 2012 16563 milijonov €. Mednarodne rezerve Banke Slovenije so znašale konec lanskega leta 786.8 milijonov €, kar je 50.5 milijonov € manj kot decembra 2014.

UČINKI KRIZE NA JAVNI SEGMENT POKOJNINSKEGA SISTEMA IN DOKLADNO FINANCIRANJE¹

Velimir Bole, Robert Volčjak, Žiga Jere

35

Povzetek

Članek se ukvarja z učinki velikega nihaja gospodarskih dosežkov v razdobju 2006-2012 na domet dokladnega pokojninskega sistema, ki je daleč najpomembnejša sestavina slovenskega pokojninskega sistema. Identificirane in kvantificirane so ključne posledice kriznega udara na dosežke sistema. Analiza posledic je narejena v primerjavi z ustreznimi posledicami v razvitih državah, za nekatere najbolj pomembne dosežke je ocenjeno tudi po-krizno zaostajanje učinkovitosti pokojninskega sistema v Sloveniji za najboljšo prakso razvitih držav.

V kriznem obdobju so bili dosežki dokladnega sistema v Sloveniji podobni kot v drugih državah EU, nekaj večje poslabšanje solventnosti pa je bilo posledica slabše siceršnje gospodarske situacije. Ker so vplačila determinirali šibki gospodarski dosežki, izplačila pa prejšnji dobri, se je v kriznem obdobju razkorak med vplačili in izplačili povečeval. Asimetrična narava parametrov pokojninskega sistema bi lahko enkratno poslabšanje vzdržnosti dokladno financiranega pokojninskega sistema spremenila v trajno. Prilagoditev parametrov sistema bi lahko bil en od načinov ponovnega vzpostavljanja njegove pred-krizne solventnosti, vendar bi bila za vzdržnost sistema bolj smiselna korekcija sistema, ki bi pri določanju pravic poleg parametrov »zgodovine« upoštevala tudi parametre gospodarskega »potenciala«. Še zlasti, če naj bi enakomeren prehod ravni življenjskega standarda v starosti ostal (vsaj še nekaj časa) eden od učinkovitih ciljev javnega pokojninskega sistema.

---

¹ Članek je del širše analize z naslovom »Učinkovitost in robustnost pokojninskega sistema«, ki jo je financiralo Slovensko zavarovalno združenje.

Abstract

The paper deals with the effects of large fluctuations in economic performance in the period 2006-2012 on the scope of the PAYG pension system, which is by far the most important component of the Slovenian pension system. Identified and quantified are the key consequences of the crisis impact on the performance of the system. The consequences are analyzed by comparing them with the corresponding consequences in developed countries; some of the most important after-crisis retardations in the efficiency of the pension system in Slovenia were rated against a best practice of developed countries. The achievements of the PAYG system in Slovenia in the crisis was similar to that in other EU countries, a few major deteriorations in the solvency were due to worse economic situation.

36

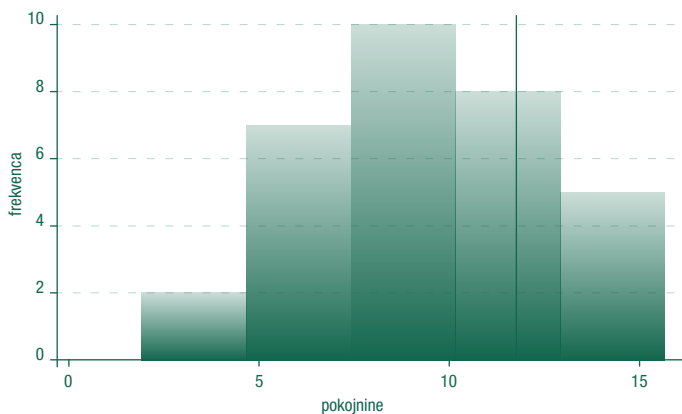
As contributions are determined by weak economic performances in the crisis and the payments by previous good performances the gap between contributions and payments increases. Asymmetric nature of the parameters could turn the crisis setback of the funded pension system into a permanent setback. Redefining system parameters could be one of the ways of restoring its pre-crisis solvency. But for the sustainability of the system, a more thorough correction, for which in addition to determining the rights parameters - "history" accounts also the parameters of economic "potential", is needed. Particularly, if smooth passing on of the living standards would (for a while) remain one of the goals of the public pension system.

1. Finančna kriza in dokladni sistem – velikost kriznih učinkov

V razvitih državah je javni del pokojninskega sistema praviloma znaten del celotnega sistema (glej Sliki 1 in 2), sistematično je tudi implementiran kot sistem z določenimi pravicami², medtem ko so v financiranju opazne razlike med državami. Kapitalsko kritje prevladuje v anglosaksonskem svetu, medtem ko je v državah EU javni pokojninski sistem pogosto dokladno financiran. Javni in dokladno financiran segment pokojninskih sistemov praviloma povsod pokriva prvi (redistribucijski) steber (z minimalnimi, osnovnimi ali ciljanimi pokojninami). Ta v krizi amortizira težave drugih delov pokojninskih sistemov, predvsem upad pokojninskih prejemkov novo upokojenih iz segmenta pokojninskega sistema z določenimi prispevki ali pa težave z izplačili iz segmenta z določenimi pravicami zaradi velikega padca pokritja tekočih in bodočih obveznosti z naložbami ali celo stečaja sponzorjev. Zato bi bilo mogoče pričakovati, da se je javni segment pokojninskih sistemov po začetku krize okrepil (merjeno z obsegom pokojnin, ki jih je izplačal). Manj jasno pa je, kaj naj bi se dogajalo s strukturo privatni-javni segment pokojninskega sistema, še manj pa, kako naj bi se spremenila struktura virov (kapitalskih oziroma dokladnih) financiranja javnega segmenta pokojninskih sistemov.

37

Slika 1.
Pokojnine

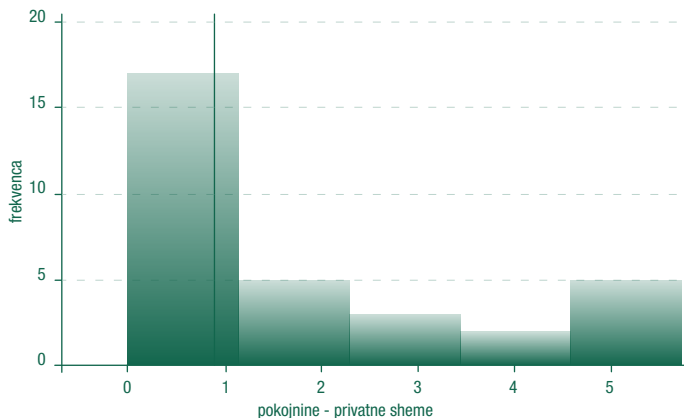

Vir: OECD(2013a); lastni izračuni

Opomba: Države OECD; leto 2012, ali zadnji dostopni podatek; pokojnine; odstotek BDP; Slovenija je posebej označena (11.8% BDP)

² Glej, na primer OECD(2013, Pension at glance), EC(2010) in EC(2011).

Slika 2.
Pokojnine financirane iz privatnih pokojninskih načrtov

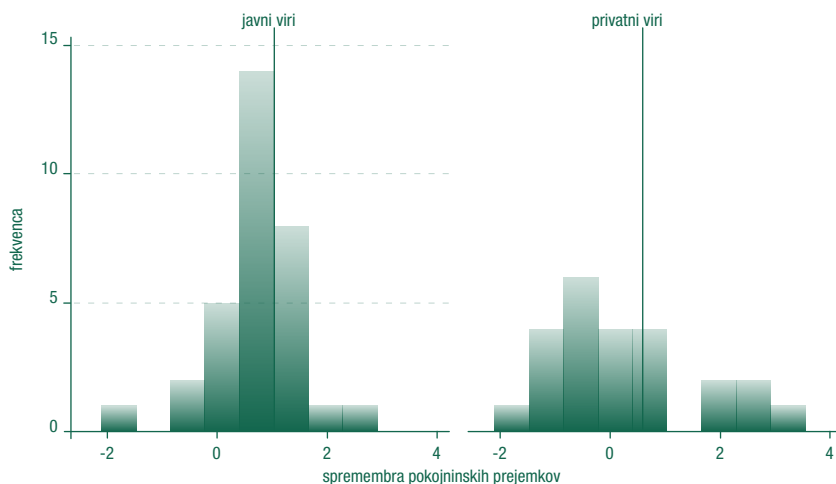
Vir: OECD(2013a); lastni izračun

Opomba: Države OECD; leto 2012, ali zadnji dostopni podatek; pokojnine financirane iz privatnih pokojninskih načrtov; odstotek BDP; Slovenija je posebej označena (0.9% BDP)

38

Postavlja se torej vprašanje, kako je velik nihaj gospodarske uspešnosti, še zlasti udar krize, vplival na javni segment pokojninskih sistemov in še posebej, kako je vplival na njegov dokladno financirani del. Analizirati je treba tako velikost učinkov kot trajektorijo (dinamiko) učinkov na javni sistem.

Slika 3
Sprememba pokojnin iz javnih in privatnih virov

Vir: OECD(2013, Pension at glance); lastni izračuni

Opomba: Sprememba pokojninskih prejemkov v razdobju 2005-2012; javni in privatni viri; države OECD; odstotki BDP; Slovenija je posebej označena

Poglejmo si najprej velikost učinkov, ki je ilustrirana na Sliki 3. Prikazana je sprememba javno financiranega obsega pokojnin v času krize, relativno glede na spremembo obsega pokojnin, ki so financirane iz privatnih virov. Slika kaže, da se v času velikega nihaja gospodarskih dosežkov niso le povečali celotni pokojninski prejemki v odstotkih BDP, temveč se je opazno spremenila tudi struktura (privatnih oziroma javnih) virov pokojninskih prejemkov. Pokojninski prejemki iz javnega segmenta pokojninskih sistemov so se v po-kriznem razdobju okrepili bolj kot privatni. Mediansko povečanje pokojninskih prejemkov iz javnih virov razvitih držav (članic OECD) je po krizi doseglo 0.6% BDP, medtem ko je medianski obseg privatnega financiranja pokojnin ostal nespremenjen.

39

Tudi v Slovenji je bilo po-krizno povečanje financiranja javnih virov (za 1% BDP) večje od povečanja privatnih (0.7% BDP), čeprav so bila pokojninska izplačila iz privatnih virov v Sloveniji prav v 2012 najvišja v analiziranem razdobju in, zaradi nekaterih razlogov, verjetno tudi enkratne narave (na primer, prva možna realizacija večjega obsega varčevalnih računov, poslabšane gospodarske napovedi, torej velika enkratna izplačila). Povečanje izplačil tako javnega kot privatnega segmenta je bilo v Sloveniji večje od mediane razvitih držav, po povečanju pokojninskih izdatkov tako javnega kot privatnega segmenta pokojninskega sistema je bila Slovenija na sredini sedmega decila razvitih držav, kot kaže Tabela 1.

Tabela 1.
Krizni učinek na vire financiranja

	Sprememba	Percentil
Privatni segment	0.7	66
Javni segment	1.0	67

Vir: OECD; Eurostat; lastni izračuni
Opomba: Pokojninski sistem v Sloveniji; percentili glede na vzorec držav OECD; obdobje 2005-2012: sprememba v odstotkih BDP

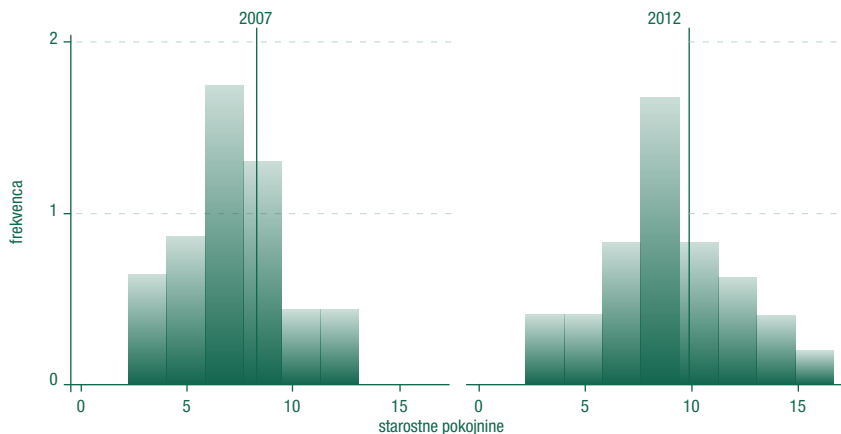
Tabela 2.
Krizni učinek na dokladni segment pokojninskega sistema

	2007	2012
Mediana EU - obseg	71	8.8
Slovenija - obseg	8.3	10.0
Slovenija - percentil	61	69

Vir: Eurostat; lastni izračuni
Opomba: Države EU; obseg v odstotkih BDP; vsi (COFOC) izdatki širše države za starostne pokojnine

Velikost učinka na dokladno financirani segment pokojninskega sistema je ilustrirana na Sliki 4, kjer je prikazan histogram dokladnega financiranja (v odstotkih BDP) držav EU. Položaj Slovenije je natančneje dokumentiran v Tabeli 2.

Slika 4.
Pokojnine iz dokladnega sistema

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Pokojnine iz dokladnega sistema; odstotek BDP; EU; Slovenija je posebej označena

40

Kot rečeno, je zaradi financiranja v krizi zelo obremenjenega prvega (redistribucijskega) stebra, ki je praviloma fiskalno, kakor tudi servisiranja ustreznih garancij zaradi težav privatnih pokojninskih planov³, pričakovati, da bi se obseg izplačanih pokojnin iz dokladno financiranega segmenta pokojninskih sistemov po začetku krize opazno povečal. Slika 4 in Tabela 2 to potrjujeta, saj kažeta, da se je obseg dokladno financiranih pokojnin v državah EU povečal za okoli 1.7% BDP⁴, še zlasti velika so bila povečanja v državah, v katerih je že sicer dokladno financiranje pokojnin veliko (Avstrija, Grčija). Povečano dokladno financiranje (za 1.7% BDP) v po-kriznem obdobju je bilo v Sloveniji enako kot v osrednjem delu držav EU, vendar je bilo navkljub temu v po-kriznem obdobju le še 30% evropskih držav, ki so imele večje dokladno financiranje pokojnin kot Slovenija, medtem ko je bilo pred krizo (v 2007) takšnih držav skoraj 40%.

2. Dinamika učinkov krize na dokladno financiran pokojninski sistem.

Ker so tveganja dokladnega sistema drugačna kot sistema s kapitalnim kritjem (glavnino predstavljajo politična tveganja, zaradi političnega spreminjanja parametrov sistema, tveganja demografskih sprememb ter tveganja velikih makroekonomskih sprememb),

³ Zaradi zavarovanja eksistenčnega pokojninskega dohodka (ciljanega, minimalnega oziroma osnovnega), nosijo davkoplačevalci stroške neoptimalnih odločitev posameznikov pri izboru pokojninskih planov. Avstralija je morala zaradi tega v kratkem času že dvakrat reformirati pokojninski sistem. Glej OECD(2009), Burnett et al(2011) ali Butler(2009).

⁴ V 2007 je bila mediana držav EU 7.1%BDP, v letu 2012 pa 8.8%BDP.

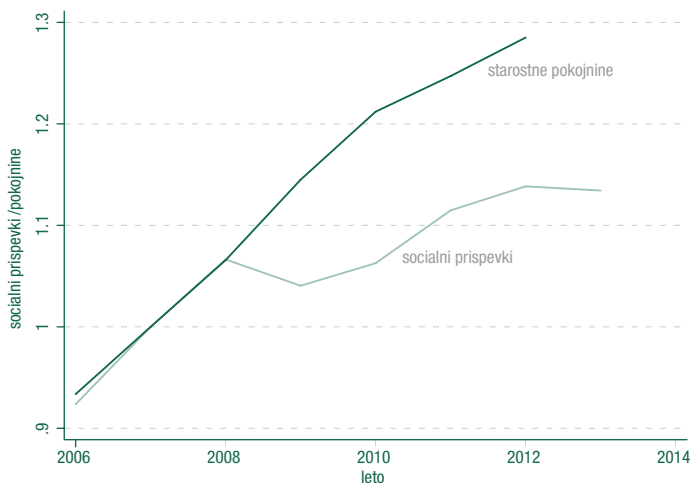

so tudi posledice realizacije tveganj v po-kriznem obdobju povsem drugačne. Učinki na solventnost javnega segmenta pokojninskega sistema, še zlasti na njegov dokladno financirani del, so bolj dolgoročne narave, medtem ko so začetne posledice kriznega udara manjše.⁵

Na Sliki 5 je ilustrišana dinamika dokladnega financiranja starostnih pokojnin v obdobju velikega nihaja gospodarske aktivnosti, kakor tudi trajektorija fiskalnega potenciala napajanja dokladnega segmenta financiranja pokojninskega sistema (trajektorija socialnih prispevkov). Izplačila pokojnin, ki so financirane z dokladnim segmentom pokojninskega sistema so se po začetku krize nadaljevala z nespremenjeno dinamiko. Čeprav se je rast prejemkov prebivalstva ustavila in se je zato zmanjšala tudi rast pokojninske osnove, se rast mase pokojninskih izplačil ni zmanjšala, malo se je umirila šele po 2010. Do leta 2013 so pokojninski izdatki presegli raven pred krizo za skoraj 28%. Ker je bila rast prispevkov zelo skromna, se je izpad dokladnega financiranja v celotnem po-kriznem obdobju sistematično in hitro povečeval. Do 2013 so socialni prispevki že relativno zaostali za rastjo pokojnin za slabih 15% glede na zadnje pred-krizno leto (2007).

41

Slika 5.
Dokladno financirane pokojnine in socialni prispevki – EU

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Dokladno financirane pokojnine; socialni prispevki; normirano na 2007=1; EU

⁵ Glej, na primer, Frank(2009).

Na Sliki 5 dokumentiran razkorak med vplačili (prispevki) in izplačili dokladno financiranega pokojninskega sistema je očitno enake narave, kot je razkorak med vplačili in izplačili v segmentu pokojninskega sistema s kapitalskim kritjem. Na Sliki 6 je, na primer, prikazano dogajanje pri pokojninskih skladih po začetku krize v razvitih državah OECD in na Sliki 7 v državah EU. V razvitih državah se je očitno razkorak med vplačili in izplačili v segmentu pokojninskega sistema s kapitalskim kritjem po začetku krize povečeval hitreje kot pri dokladno financiranem segmentu pokojninskega sistema, v 2013 je bil razkorak na mediani analiziranih držav EU že skoraj enkrat večji!⁶

42 Slika 6
Vplačila in izplačila pokojnin – pokojninski načrti s kolektivnim zavarovanjem

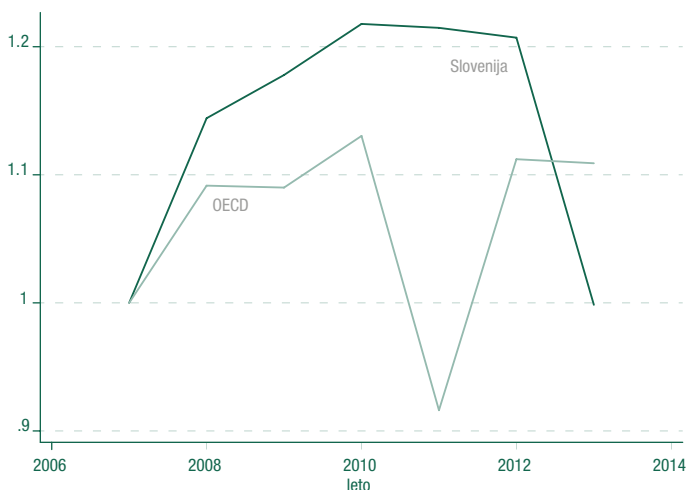

Vir: EIOPIA; lastni izračuni

Opomba: Vplačila in izplačila pokojnin; pokojninski načrti s kolektivnim zavarovanjem; države Evrope; normirano na 2007=1

⁶ Za primerjavo glej, na primer, Santos in Fabian(2011).

Slika 7
Vplačila – vsi pokojninski skladi

Vir: OECD; lastni izračuni

Opomba: Vplačila v pokojninske sklade; vsi pokojninski skladi; Slovenija in države OECD; normirano na 2007=1

Razkorak med vplačili in izplačili (tako v dokladnem sistemu kot v sistemu s kapitalnim kritjem) se povečuje, ker vplačila determinirajo zatečeni šibki, po-krizni, nominalno praktično nespremenjeni gospodarski dosežki, izplačila pa pogoji, ki so, razen pri pokojninskih načrtih z določenimi prispevki, določeni z minulimi gospodarskimi dosežki. V segmentu pokojninskega sistema z določenimi prispevki so izplačila (rentna) določena aktuarsko (prospektivno), medtem ko v segmentu z določenimi pravicami izplačila določajo minuli pogoji, kot so delovna doba, dolžina obdobja vplačevanja in velikost. Pokojninska izplačila torej določajo dosežki gospodarstva, ki niso korelirani ali pa so celo negativno korelirani, s kolapsom gospodarskega potenciala po začetku krize.

Ker je privatni segment pokojninskega sistema s kapitalnim kritjem občutil udar krize takoj, je verjetno del nezmanjšanega naraščanja pokojninskih izdatkov dokladnega segmenta pokojninskega sistema v po-kriznem obdobju izviral iz povečanih izplačil prvemu (redistribucijskemu) stebru kakor tudi iz servisiranja garancij privatnim enotam pokojninskega sistema s kapitalnim kritjem (še zlasti pokojninskim načrtom z določenimi pravicami).

Razkorak med prispevki in izplačili dokladnega pokojninskega sistema se mora na kratek rok seveda zapreti z ostalimi prihodki širše države. Če je bilo prispevkov premalo, se je moral v začetnem obdobju krize razkorak med izplačili in vplačili financirati iz splošnega davčnega donosa, ali zadolžitve, na daljši rok pa je (bo) potrebno spremeniti vsaj parametre

pokojninskega sistema (z določenimi pravicami), če ne reformirati celotnega sistema določanja pravic. Težava je, seveda, da vsaj v začetni fazi tako velikega makroekonomskega udara, ko pride do krča v financiranju in realnega padca gospodarske aktivnosti takšnega obsega, dinamika vseh javnofinančnih prihodkov – ostalih davkov - praviloma zaostaja za socialnimi prispevki; slednji so namreč odvisni predvsem od prejemkov zaposlenih, ti pa so navzdol »lepljivi« - torej so odporni na nominalna znižanja.

Slika 8
Socialni prispevki in vsi fiskalni prihodki – EU

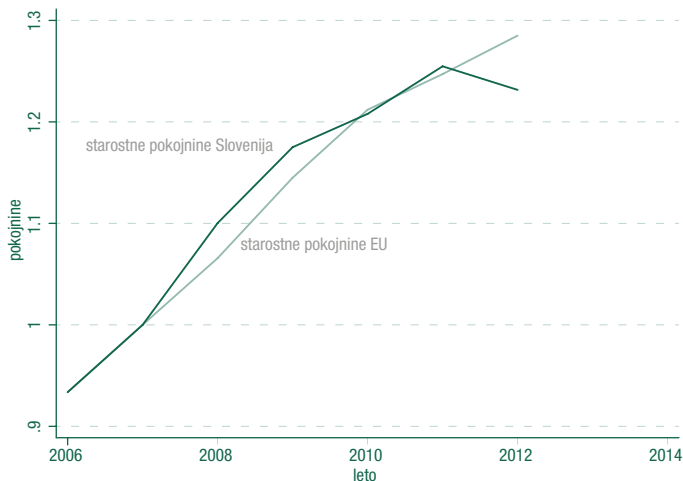

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Socialni prispevki; celotni fiskalni prihodki; normirano na 2007=1; države EU

Na sliki 8 je prikazana trajektorija celotnih fiskalnih prihodkov in, ločeno, samo socialnih prispevkov v državah EU. Slika dokumentira, da so bili v po-kriznem obdobju celotni fiskalni prihodki resnično bolj prizadeti in so počasneje okrevali od socialnih prispevkov. Še zlasti velik je bil razkorak med trajektorijo socialnih prispevkov in celotnih fiskalnih prihodkov v prvih dveh letih krize, ko so v razvitih državah celotni fiskalni prihodki celo nominalno padali in so do 2010 zaostali za socialnimi prispevki že za okoli 7% glede na zadnje pred-krizno leto. Čeprav se je potem njihova dinamika popravila, še do konca 2013 ni v celoti odpravljen po-krizni zaostanek.

Slika 9
Dokladno financirane pokojnine – EU in Slovenija

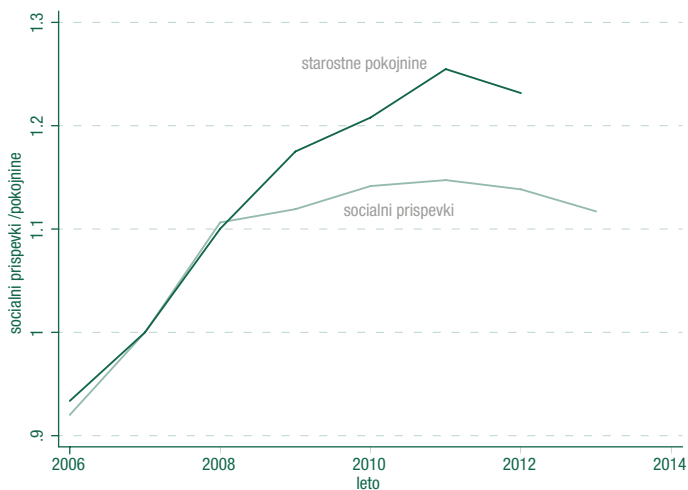

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Dokladno financirane pokojnine; normirano na 2007=1; EU; Slovenija

Razkorak med vplačili (socialnimi prispevki) in izplačili pokojnin iz dokladnega segmenta pokojninskega sistema se je po začetku krize izrazito povečal tudi v Sloveniji. Vendar so bile, kot kaže Slika 10, posledice udara finančne krize na ravnotežje sistema dokladnega financiranja pokojninskih izdatkov (učinki na divergentno gibanje prihodkov in izdatkov) v Sloveniji zelo podobne kot v ostalih državah EU. Po-krizna dinamika pokojninskih izdatkov dokladnega segmenta pokojninskega sistema se je celo zelo malo razlikovala. Neposredno po začetku krize je nominalni obseg dokladno financiranih pokojninskih izdatkov v Sloveniji porasel sicer malo bolj (v prvih dveh letih je kumulativno prehitel izdatke v EU približno za 2% glede na stanje v zadnjem pred-kriznem letu), po 2010 pa je bila trajektorija ustreznih pokojninskih izdatkov v Sloveniji usklajena z ali celo malo nižja od EU. Malo večji po-krizni razkorak med izdatki in prejemki dokladno financiranega segmenta pokojninskega sistema v Sloveniji (glede na EU) je posledica zaostajanja skupnih fiskalnih prihodkov zaradi počasnejšega okrevanja fiskalnega potenciala gospodarstva v Sloveniji.

Slika 10
Dokladno financirane pokojnine in socialni prispevki – Slovenija

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Dokladno financirane pokojnine; socialni prispevki; normirano na 2007=1; Slovenija

46

3. Realizacija tveganj in kaskadno poslabševanje vzdržnosti dokladnega financiranja – prispevek krize v Sloveniji.

V Sloveniji večina javnih pokojninskih prejemkov izvira iz dokladno financiranega segmenta (izjema je le financiranje iz SODPZ). Tudi celoten segment pokojninskega sistema s kapitalskim kritjem je v zadnjih letih generiral le približno 7% pokojninskih prejemkov. Ker je javni pokojninski sistem praktično v celoti dokladno financiran, bodo krizni učinki na solventnost pokojninskega sistema v Sloveniji, kot rečeno, bolj dolgoročne narave, njihov udar ob začetku krize pa je bil manjši. Tveganja dokladnega sistema so, kot rečeno, drugačna kot tveganja sistema s kapitalskim kritjem (glavnino predstavljajo politična tveganja, zaradi spreminjanja parametrov sistema, tveganja demografskih sprememb ter velike makroekonomske spremembe – makro tržna tveganja), tudi posledice njihove realizacije so povsem drugačne kot pri sistemih s kapitalskim kritjem z določenimi prispevki, še zlasti na daljši rok, zaradi sistema določenih pravic, na katerem sloni ter asimetričnosti specifikacije parametrov.

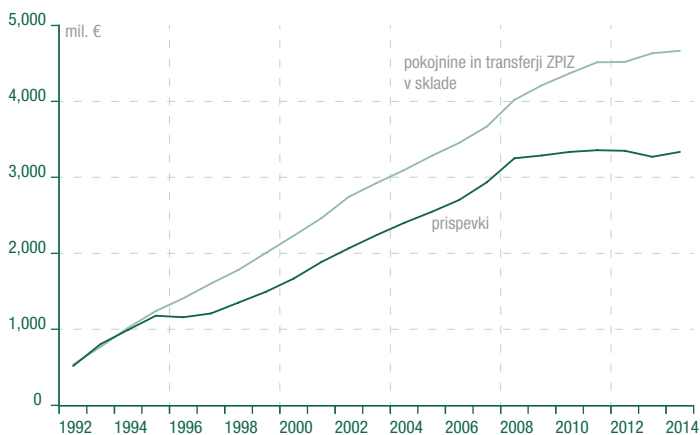
Trajektorija dokladnega financiranja pokojnin v Sloveniji v obdobju »stoletnega« gospodarskega nihaja (2006-2012) je natančneje ilustrirana na Slikah 11-13. Dokumentirana je bolj dolgoročna dinamika ter raven pokojninskih izdatkov, dinamika in raven ustreznih socialnih prispevkov, kakor tudi po-krizna trajektorija (dokladno financiranih) skupnih

pokojnin, prispevkov ZPIZ, BDP in sredstev zaposlenih, kot glavnih determinant trajektorije gospodarskega potenciala dokladnega financiranja pokojnin v Sloveniji.

Na Sliki 11 je prikazana raven napajanja in trošenja dokladno financiranega pokojninskega sistema (za pokojnine in transferje drugim socialnim skladom) v Sloveniji. Vrednosti so prikazane v milijonih evrov. Slika nazorno ilustrira kaskadno kumuliranje učinkov realizacije potencialnih tveganj, ki mu je praviloma izpostavljeno dokladno financiranje pokojninskih sistemov zaradi sistema določenih pravic in asimetrične definicije parametrov. Zaradi realizacije samo dveh večjih tveganj je vzdržnost dokladnega sistema po krizi že bistveno manjša kot v zgodnjih devetdesetih letih.

47

Slika 11
Pokojnine (vključno transferji ZPIZ) ter prispevki

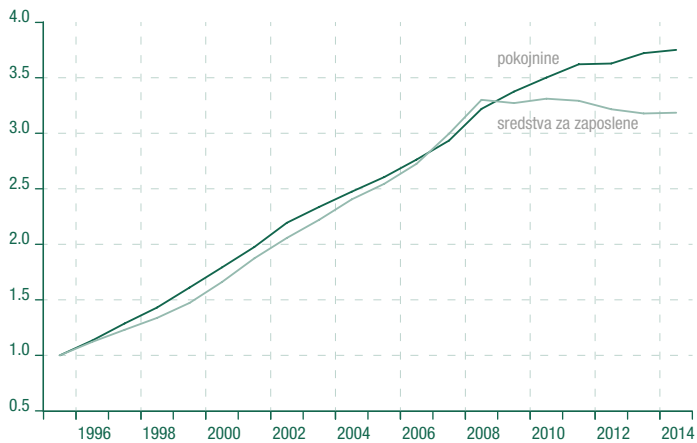

Vir: MF; lastni izračuni

Opomba: Nominalne vrednosti; prispevki; izdatki ZPIZ za pokojnine in transferje drugim socialnim skladom; milijoni evrov

Medtem ko je bil sistem do leta 1996 dolgoročno solventen, je politična odločitev o znižanju prispevkov (brez povečanja drugih virov ali zmanjšanja pokojnin oziroma drugih oblik trošenja države) v letu 1996 povzročila prvo spremembo v trajektoriji ravnotežja (odprla je »trajno vrzel«) pokojninske blagajne. Tako nastala vrzel je ostala relativno nespremenjena vse do udara finančne krize. Čeprav sta bili rast sredstev zaposlenih, ki determinirajo vplačila v blagajno, in rast pokojninskih izdatkov popolnoma usklajeni (glej Sliko 12), se odstotni primanjkljaj, ki je nastal 1996, ni spremenil vse do začetka krize 2008. Ustrezni primanjkljaj pokojninske blagajne je seveda zapiral transfer iz proračuna.

Slika 12
Pokojnine (vključno transferji ZPIZ) ter prispevki – normirano

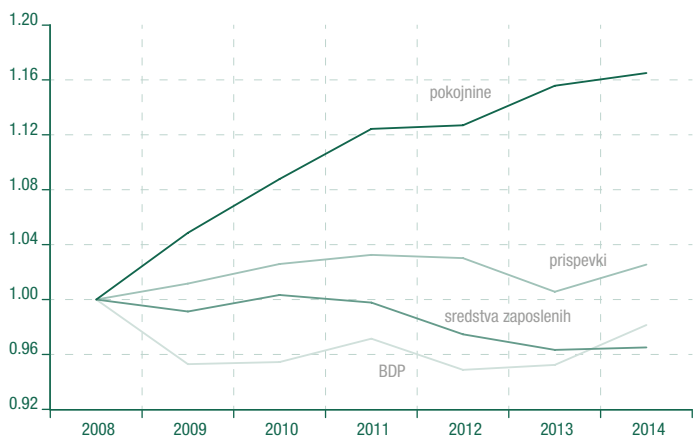

Vir: MF; SURS; lastni izračuni

Opomba: Nominalne vrednosti; izdatki ZPIZ za pokojnine in transferje v druge socialne sklade; prispevki; normirano na 2008=1

48

Slika 13
Dokladno financirane pokojnine in po-krizni gospodarski dosežki

Vir: MF; SURS; lastni izračuni

Opomba: Nominalne vrednosti; izdatki ZPIZ za pokojnine in transferje v druge socialne sklade; prispevki; sredstva za zaposlene; BDP; normirano na 2008=1

Z udarom krize je prišlo (po 1992) v Sloveniji do druge večje realizacije možnih tveganj, ki jim je v načelu izpostavljen dokladno financiran segment pokojninskega sistema, tokrat

je šlo za realizacijo makroekonomskega-tržnega tveganja. Kot namreč kažeta Sliki 11 in 12 in še zlasti Slika 13 je gospodarska kriza povzročila po 2008 popolnoma divergentne trajektorije potenciala napajanja pokojninske blagajne, na eni strani, ter trajektorije izplačil pokojninske blagajne, na drugi. Kot kaže slika je do leta 2013 razkorak v trajektorijah že dosegel 15% obsega pokojnin ob začetku krize (torej okoli 500 milijonov); ta razkorak je ključni vzrok za hitro naraščanje transferja proračuna (povečanje je preseglo 1.3%BDP) v ZPIZ v obdobju po izbruhu krize.

Seveda je na povečevanje izplačil za pokojnine ZPIZ-a delno vplivalo tudi pospešeno naraščanje novih upokojevcov, saj se je po izbruhu krize zaposlenost zelo zmanjšala, kar je pospešilo upokojevanje- rast števila upokojevcov po krizi se je tako (začasno) pospešila približno za 1 odstotno točko letne rasti⁷. Vendar je, kot smo pokazali s primerjavo z državami EU, poslabšanje vzdržnosti dokladnega segmenta pokojninskega sistema v Slovenji predvsem posledica šibkejšega fiskalnega potenciala gospodarstva in ne odstopanja v dinamiki pokojninskih izdatkov dokladnega segmenta pokojninskega sistema, torej parametrov slovenskega pokojninskega sistema. Asimetrična narava parametrov pa bi lahko povzročila, da bi enkratno poslabšanje vzdržnosti dokladno financiranega pokojninskega sistema zaradi kriznega udara postalo trajno. Če bi se namreč ob ponovnem zagonu rasti gospodarstva torej tudi rasti sredstev zaposlenih in potemtakem tudi prispevkov začele pokojnine (v skladu s parametrizacijo sistema) indeksirati s plačami, bi krizno povečanje razkoraka med napajanjem in pokojninskimi izdatki dokladno financiranega segmenta pokojninskega sistema postalo trajno, tako kot se je dogodilo po 1996⁸.

49

Rekalibracija parametrov sistema (pokojninska reforma) bi seveda lahko ponovno vzpostavila pred-krizno ravnotežje dokladnega segmenta pokojninskega sistema. Za vzdržnost sistema pa bi bila bistvena korekcija sistema, ki bi pri določanju pravic novo upokojenih upoštevala, poleg parametrov »zgodovine« (minulih dohodkov in delovne dobe), tudi parametre gospodarskega »potenciala«, torej »aktuarske« ocene gospodarskega potenciala dokladnega segmenta pokojninskega sistema. Gre za element, ki ga obsegata, na primer, točkovni in notifikacijski sistem določenih prispevkov (točkovni imajo, na primer, v Nemčiji in na Slovaškem, notifikacijski z določenimi prispevki pa, na primer, na Švedskem ali Norveškem⁹).

4. Učinkovitost javnih pokojninskih sistemov – benchmarking kriznih dosežkov

Gospodarski nihaj v obdobju 2006-2012 je zaradi drastičnih sprememb v gospodarskih dosežkih predstavljal, kot rečeno, naravni eksperiment robustnosti dosežkov pokojninskih

7 Glej ZPIZ(2015)

8 Indeksacija realnega dela plač bi namreč povzročila »Hamilton-ov« učinek na dokladnem sistemu pokojninskega sistema v Sloveniji.

9 Glej, na primer, OECD(2013).

sistemov. Ne toliko za dolgoročne dosežke pri nevtralizaciji posledic dolgoživosti prebivalstva, s katerimi se pokojninski sistemi razvitih držav trajno (pogosto napačno) ukvarjajo že vse od poročila svetovne banke v devetdesetih letih prejšnjega stoletja dalje¹⁰, temveč predvsem za dosežke pri preprečevanju revščine starejših prebivalcev ter doseganju čim bolj enakomerne ravni življenjskega standarda v celotnem življenjskem ciklusu¹¹. Po eni strani je »stoletni« nihalj gospodarstva razkril, kako vzdržna je solventnost pokojninskih sistemov. Nekaj osnovnih značilnosti je ilustrirano tudi v tej analizi. Po drugi strani, pa je isti nihalj gospodarstva zaradi drastičnega krčenja produkta, življenjskega standarda in zaposlenosti, razkril tudi, kako robustni so sodobni pokojninski sistemi na veliko krčenje možnosti financiranja in tudi siceršnji padec gospodarskega potenciala, pri doseganju svojih ključnih ciljev, torej preprečevanju revščine starejšega (upokojenega) prebivalstva ter vzdrževanju enakomerne prehoda ravni življenjskega standarda tudi v starosti. Slednje je dokumentirano v nadaljevanju.

Vprašanje je torej, kako se je v času krize spremenilo doseganje ključnih ciljev pokojninskih sistemov zaradi drastičnega zmanjšanja kapacitet virov financiranja pokojnin, tako v primeru segmentov pokojninskih sistemov s kapitalskim kritjem kakor tudi v primeru segmentov z dokladnim sistemom financiranja.

Doseganje prvega cilja, namreč, preprečevanje revščine starejšega (upokojenega) prebivalstva, je kvantificirano s stopnjo revščine starejših, ta je izračunana kot odstotek prebivalstva starejšega od 65 let, ki ima prejemke manjše od 50% medianskih razpoložljivih prejemkov gospodinjestev (preračunanih na člana gospodinjstva¹²). Histogram indikatorja (stopnje) revščine za razvite države OECD za zadnje leto pred krizo je prikazan na Sliki 14. Povprečje OECD držav je malo nad 12%. Stopnja revščine je močno odvisna od višine minimalne oziroma osnovne pokojnine (prvega-redistributivnega stebra pokojninskega sistema). Že malo nižja vrednost minimalne ali osnovne pokojnine lahko močno dvigne stopnjo revščine starejše populacije. V nekaterih sicer zelo razvitih državah s prevladujočim privatnim segmentom pokojninskega sistema je prav zaradi prenizke minimalne pokojnine (čeprav visokega pokritja) stopnja revščine starejšega prebivalstva precej višja od povprečja.¹³ V Sloveniji je bila stopnja revščine starejše populacije v 2007 nadpovprečna v grupi držav OECD.

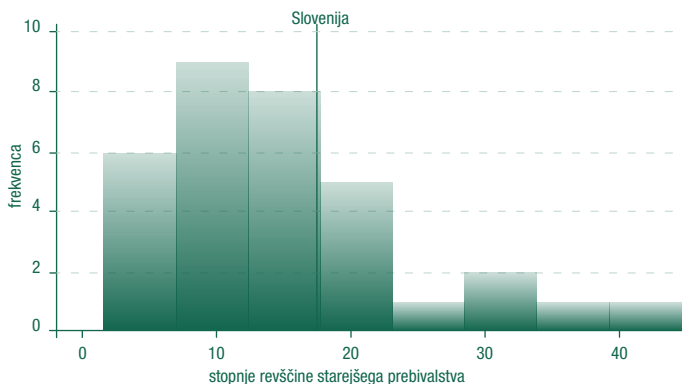
¹⁰ Glej, na primer, Barr in Diamond (2006), WB(1994).

¹¹ Glej, na primer, Barr in Diamond(2006), (2008) ali Bovenberg in Ewijk(2012).

¹² Preračun je narejen s ponderji (za otroke, neaktivne, drugega člana družine, itd), ki jih uporablja OECD; angl. »equivalised income«.

¹³ Glej Whitehous(2011) in OECD(2013, Pensions at Glance 2013). Še zlasti visok je indeks revščine starejše populacije, na primer, v Avstraliji, v Švici in Koreji. Zelo nizek pa je, na primer, na Češkem, Franciji, na Madžarskem in Nizozemskem. Glej OECD(2013).

Slika 14
Stopnja revščine starejšega prebivalstva - pred-krizno obdobje

Vir: OECD(2009); lastni izračuni

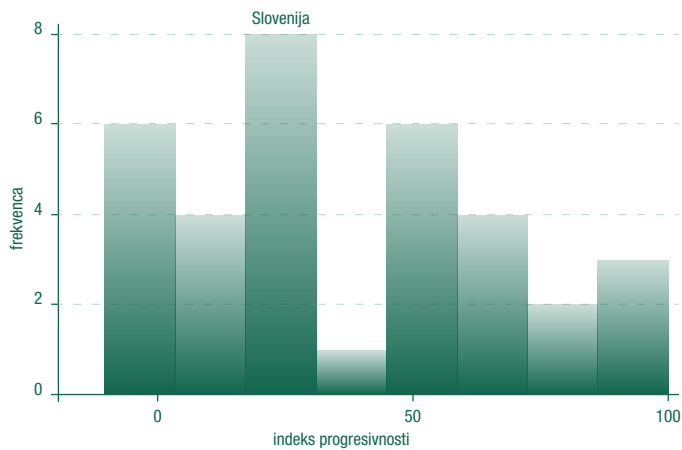
Opomba: Delež prebivalcev, ki so starejši od 65 let in imajo v gospodinjstvu na člana manj kot 50% medijskih prejemkov vseh prebivalcev; Slovenije je posebej označena (17.5).

Doseganje enakomernega prehoda ravni življenjskega standarda v starosti je drugi analiziran cilj pokojninskih sistemov. Kvantificiran je z indeksom progresivnosti pokojnin¹⁴. Indeks kaže, koliko Gini prejemkov upokojene populacije odstopa od Ginija prejemkov aktivne populacije. Indeks ima vrednost 100, v primeru enakomernih-minimalnih pokojnin (če vsi dobivajo enako pokojnino) ter 0 v primeru, če je progresivnost dohodkov v aktivnih letih enaka progresivnosti pokojninskih prejemkov po upokojitvi. Na sliki 16 je prikazan indeks progresivnosti pokojnin, ki jih izplačujejo obvezni segmenti pokojninskih sistemov razvitih držav. Ker indeks meri progresivnost pokojnin samo za obvezne segmente pokojninskih sistemov, je progresivnost anglosaksonskih držav (pre)visoka, evropskih pa (pre)nizka¹⁵, saj je v dokladnih segmentih pokojninskih sistemov dohodek v delovni dobi ključna determinanta pokojninske osnove, poleg tega je v anglosaksonskih državah fiskalno financiran predvsem prvi-redistributivni steber.

14 Glej, na primer, OECD(2011).

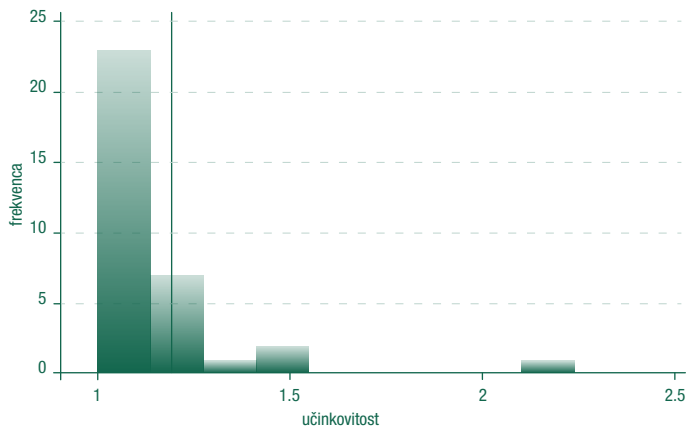
15 Irska in Nova Zelandija imata, na primer, indeks enak 100.

Slika 15.
Indeks progresivnosti pokojninskega sistema – predkrizno obdobje

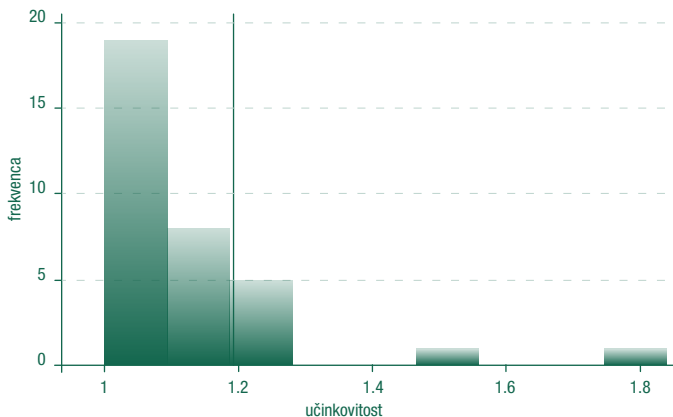
Vir:OECD; lastni izračuni
Opomba: Indeks progresivnosti; Slovenija je posebej označena (indeks je 24.7);

Slika 16
Učinkovitost pokojninskega sistema - pred krizo

Vir:OECD; lastni izračuni
Opomba: Outputna učinkovitost; model DEA; input: velikost javnega pokojninskega sistema (odstotek BDP); dva outputa: 100-srev, 100-iprog; srev - stopnja revščine prebivalstva starejšega od 65; iprog - indeks progresivnosti obveznega dela pokojninskega sistema; leto 2005; Slovenija je posebej označena (učinkovitost 1.192, percentil 69)

Slika 17
Učinkovitost pokojninskega sistema - po krizi

Vir: OECD; lastni izračuni

Opomba: Outputna učinkovitost; model DEA; input: velikost javnega pokojninskega sistema (delež v BDP); dva outputa: 100-srev, 100-iprog; srev - stopnja revščine prebivalstva starejšega od 65; iprog - indeks progresivnosti obveznega dela pokojninskega sistema; leto 2012; Slovenija je posebej označena (učinkovitost 1.184, percentil 79)

Učinkovitost javnih pokojninskih sistemov je ocenjena z outputno orientiranim DEA modelom, ločeno za pred-krizno obdobje (2005) ter po-krizno obdobje (2012)¹⁶. Modeliran je en input v sistem, namreč velikost (delež pokojninskih izdatkov v BDP) javnega pokojninskega sistema, in dva outputa sistema, prvi je kvantificiran z 100–stopnja revščine, drugi pa z 100–indeks progresivnosti. Hevristično rečeno je z modelom ocenjeno, kako učinkovito konkretna država (na primer Slovenija), omejuje revščino starejše populacije in istočasno vzdržuje relativno nespremenjeno raven življenjskega standarda (enako kot v delovni dobi) upokojenih glede na najboljšo prakso v OECD. Ker gre za outputni model, je dejansko ocenjeno, koliko bi lahko konkretna država (na primer, Slovenija), pri danem obsegu javnih pokojninskih izdatkov, še izboljšala obvladovanje revščine in progresivnosti prejemkov starejših v izbranem letu.

Modelsko ocenjene učinkovitosti vseh razvitih držav OECD so ilustrirane na histogramih 16 (za leto 2005) in 17 (za leto 2012)¹⁷. Pred krizo bi lahko javni pokojninski sistem v Sloveniji, pri enakem-dejanskem obsegu resursov, izpolnil analizirana dva cilja (preprečevanje revščine starejšega prebivalstva in enakomernost prehoda ravni življenjskega standarda v starosti) za približno 19% bolj temeljito, toliko je namreč zaostal po učinkovitosti za najboljšo prakso pokojninskih sistemov v državah OECD. Po neučinkovitosti je bila

16 O DEA modelu glej, na primer, Coelli(2005).

17 Glej, na primer, OECD(2007), OECD(2011) in OECD(2013) in statistično bazo OECD <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DatasetCode=INSIND>.

Slovenija proti koncu sedmega decila držav OECD (deset držav je bilo bolj neučinkovitih). Neposredno je bila majorizirana z Nizozemsko. Po krizi se je (ne)učinkovitost javnega pokojninskega sistema v Sloveniji sicer malo zmanjšala, vendar je še vedno zaostajala za 18% za najboljšo prakso v OECD. Tudi po krizi je bila majorizirana z Nizozemsko in bila po neučinkovitosti proti koncu osmega decila vseh OECD držav (sedem od 34 jih je bilo bolj neučinkovitih kot Slovenija).

Tabela 3
Model učinkovitosti – pred-krizno obdobje

54

Spremenljivka	Koeficient	t-statistika	p-vrednost
Delež javnih pokojnin	-0.145	-0.60	0.55
Konstanta	1.270	6.05	0.00
N = 34 $\chi^2 = 0.36$ (p=0.55)			
R ² *=0.039			

Vir: OECD; lastni izračuni

Opomba: Tobit model; odvisna spremenljivka: DEA učinkovitost javnega segmenta pokojninskega sistema; Delež javnih: delež javnih v celotnih pokojninah

Ocenjena neučinkovitost bi lahko bila posledica velikosti privatnega segmenta pokojninskega sistema. Zato je ocenjen še enostaven Tobit model, v katerem je (modelsko ocenjena) neučinkovitost doseganja obeh ciljev pokojninskih sistemov odvisna od relativne velikosti (deleža) javnega segmenta v celotnem pokojninskem sistemu. Rezultati so za obe obdobji prikazani v tabelah 3 in 4. Na dlani je, da je relativna velikost javnega segmenta pokojninskega sistema v obeh obdobjih zmanjševala neučinkovitost, vendar je bil ustrezen učinek statistično značilen le po krizi. Rezultati torej kažejo, da je v po-kriznem razdobju relativna velikost javnega segmenta pokojninskega sistema povečevala učinkovitost doseganja analiziranih ciljev pokojninskih sistemov, namreč preprečevanje revščine starejše populacije in vzdrževanje mehkega prehoda življenjskega standarda v starosti.

Tabela 4
Model učinkovitosti – po-krizno obdobje

Spremenljivka	Koeficient	t-statistika	p-vrednost
Delež javnih pokojnin	-0.296	-1.94	0.06
Konstanta	1.347	10.7	0.00
N=32 $\chi^2 = 3.42$ (p=0.06)			
R ² *=-0.76			

Vir: OECD; lastni izračuni

Opomba: Tobit model; odvisna spremenljivka: DEA učinkovitost javnega segmenta pokojninskega sistema; Delež javnih: delež javnih v celotnih pokojninah

5. Literatura

Barr, N., 2014, »Reforming Pension – Principles and Policy Choices, Conference on the politics of pension reforms in the Nordic countries – the whys, the hows, the lessons«, Oslo, 10 March 2014.

Barr, N., Diamond P., 2006, »The Economics of Pensions«, Oxford Review of Economic Policy, 22 (1), Oxford University Press.

Barr, N., Diamond P., 2008, »Reforming Pensions«, International Social Security Review.

Bovenberg, L. in C. van Ewijk, 2012, "The Future of Multi-Pillar Pension Systems", CESifo Report.

Burnett, J., Davis K., Carsten M., Wilkins R., Wilkinson N., 2014, "Measuring Adequacy of Retirement Savings", Melbourne Institute Working Paper Series, Working Paper No. 5/14.

Bütler, M. 2009, "Have social security reforms shifted too much risk to individuals? The financial crisis suggests they might have", VOX, CEPR's Policy Portal.

Coelli, J.T., P.S. Rao, C.J.O'Donnell in G.E. Battese, 2005, "An Introduction to Efficiency and Productivity Analysis", Springer.

European Commission, 2010, "Green Paper towards adequate, sustainable and safe European pension systems".

European Commission, 2011, "Contingent liabilities in the public and private sector".

Ferreiro, J., Serrano F., 2011, "Uncertainty and Pension System Reforms", Journal of Economic Issues, 45 (2).

Frank, Eich, 2009, "The financial and economic crises and pensions systems; International experiences", ECONSTOR, working paper, www.econstor.eu

OECD, 2007, "Pensions at a Glance: Public Policies across OECD Countries", OECD Publishing.

OECD, 2009, "Pensions at a Glance 2009: Retirement-Income Systems in OECD Countries", OECD Publishing.

OECD, 2011, "Pensions at a Glance 2011: Retirement-Income Systems in OECD and G20 Countries", OECD Publishing.

OECD, 2013, "Pensions at a Glance 2013: OECD and G20 Indicators", OECD Publishing.

OECD, 2013a, "Pension Markets in Focus 2013", OECD Publishing.

Santos, T., Domínguez-Fabían I., 2011, "Financial Solvency of the Pension System in the European Union", No 2916, EcoMod2011.

Whitehouse, E. R., D'Addio A.C., Reilly A.R., 2009, "Investment Risk and Pensions: Impact on Individual Retirement Incomes and Government Budgets", OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 87, OECD Publishing.

Whitehouse, E., 2009, "Pensions, purchasing-power risk, inflation and indexation", OECD Social, Employment and Migration Working Papers No. 77, OECD.

World Bank, 1994, "Averting the Old-Age Crisis", World Bank.

World Bank, 2009, "Pensions in Crisis: Europe and Central Asia Regional Policy Note", Report No. 58460.

Leto	Domače končno trošenje za blago in tržne storitve													
	Prebivalstvo				Investicije v osn. sredstva				Širša država				Skupno	
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast
2009	18852	-2,30	-2,78	8369	-22,11	-23,57	2512	-0,57	2512	2,56	29732	-8,70	29732	-9,29
2010	19578	0,74	3,64	7651	-9,69	-5,79	2512	-0,10	2512	-1,79	29741	-2,24	29741	-1,78
2011	20675	2,80	1,19	6694	-6,62	-0,96	2443	-2,77	2443	-5,99	29812	0,07	29812	-0,11
2012	20452	-1,08	-0,43	6157	-8,03	-6,99	2363	-3,27	2363	-4,63	28972	-2,82	28972	-2,26
2013	19524	-1,76	2,62	6304	0,47	-0,76	2237	-5,32	2237	-6,49	28066	-1,56	28066	-2,54
2014	19417	0,61	1,07	7503	5,28	6,37	2230	-0,41	2230	-1,21	29150	1,69	29150	2,21
2014/II	4943	1,21		1928	7,58		538	-4,97			7409	2,30		
7	1710	4,15	0,15	675	11,73	0,84	207	4,53	207	2,97	2592	6,05	2592	0,53
8	1573	-4,18	-1,60	614	8,99	0,11	170	5,56	170	-1,05	2357	-0,38	2357	-1,16
9	1687	1,51	-0,58	666	5,22	-0,26	169	1,02	169	2,09	2522	2,43	2522	-0,29
III	4970	0,50		1955	8,58		546	3,73			7471	2,73		
10	1746	-1,69	-0,55	676	1,74	0,66	180	3,79	180	-1,24	2602	-0,45	2602	-0,32
11	1583	-1,73	-0,49	601	-8,88	-2,21	182	-0,39	182	-1,45	2366	-3,55	2366	-1,02
12	1733	1,04	0,52	594	7,58	-1,63	253	9,40	253	3,30	2579	3,26	2579	0,20
IV	5062	-0,78		1871	-0,27		615	4,69			7547	-0,23		
2015/1	1461	-2,89	-0,03	513	1,17	0,14	154	-12,67	154	-4,15	2128	-2,74	2128	-0,35
2	1395	1,30	0,63	590	5,85	1,46	147	-20,20	147	-2,12	2131	0,63	2131	0,65
3	1638	0,92	0,84	693	1,45	0,32	200	16,86	200	1,32	2531	2,16	2531	0,76
I	4494	-0,24		1796	2,77		500	-5,77			6790	0,11		
4	1640	-3,74	0,60	628	-1,72	0,64	180	-1,79	180	-1,32	2448	-3,09	2448	0,47
5	1640	1,38	0,37	633	2,26	0,70	165	0,14	165	-1,87	2438	1,52	2438	0,29
6	1728	3,35	0,41	649	1,74	0,70	213	12,30	213	4,92	2590	3,62	2590	0,81
II	5008	0,29		1910	0,74		558	3,77			7476	0,66		
7	1708	-0,25	0,42	634	-4,38	0,09	199	-3,92	199	1,48	2541	-1,61	2541	0,41
8	1593	1,31	-0,94	588	-1,40	-0,08	172	1,17	172	1,01	2353	0,61	2353	-0,60
9	1694	0,31	-0,15	624	-1,98	-0,92	173	2,35	173	2,02	2491	-0,13	2491	-0,18
III	4994	0,43		1846	-2,64		544	-0,40			7385	-0,41		
10	1709	-2,77	-1,29	652	3,80	0,26	181	0,73	181	-0,08	2542	-0,92	2542	-0,83

Leto	Izvoz Slovenije*			Izvoz Slovenije izven EU27**			Izvoz EU27**			Izvozne cene Slovenija**		Izvozne cene EU27**	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2008	19724	1,74	-0,68	7407	9,90	1308960	5,4	109,3	3,4	108,0	2,9		
2009	16006	-18,85	-21,86	5773	-22,07	1090939	-16,6	107,3	-1,82	107,0	-0,84		
2010	18251	14,02	16,09	6359	10,16	1338504	22,63	110,3	2,75	112,7	5,27		
2011	20458	12,10	13,22	7255	13,87	1530880	13,47	117,6	6,57	117,7	4,45		
2012	20884	2,08	1,60	7827	7,89	1685277	10,09	124,2	2,90	124,7	4,80		
2013	21620	2,65	1,85	6447	3,02	1733123	2,97	107,2	-0,27	108,7	-0,88		
2014	23054	6,63	6,44	6704	3,99	1705004	-1,62	107,4	0,22	108,4	-0,24		
2014/III	5722	7,40		1632	3,02	425377	-1,06	108,7	0,90	109,1	0,86		
10	2162	8,41	1,58	600	6,27	157324	2,36	108,0	1,03	109,7	1,20		
11	2010	7,49	0,11	543	-0,06	145709	2,40	107,5	-0,56	109,2	0,74		
12	1827	11,24	1,98	581	4,95	145853	5,53	103,1	-4,27	109,3	0,74		
IV	5999	8,94		1724	3,76	448885	3,38	106,2	-1,27	109,4	0,89		
2015/I	1802	-0,18	0,09	459	-5,91	126727	-2,85	108,8	1,21	109,5	1,77		
2	1876	6,25	0,28	542	1,86	138025	1,63	109,5	0,55	111,4	3,72		
3	2174	9,57	0,63	615	1,79	162375	13,72	107,8	0,84	112,9	5,02		
I	5852	5,34		1615	-0,50	427127	4,42	108,7	0,87	111,3	3,50		
4	1961	0,37	-0,96	576	-6,17	155473	11,88	107,1	-1,65	114,5	6,91		
5	1962	7,31	-0,47	565	8,69	145973	3,50	108,5	1,21	114,6	6,41		
6	2147	10,90	1,19	624	5,53	159851	12,81	111,8	6,88	114,0	4,97		
II	6070	6,16		1765	2,32	461296	9,39	109,1	2,03	114,4	6,09		
7	2123	4,83	0,52	651	10,53	162062	6,99	108,3	-0,18	113,0	3,86		
8	1561	2,06	-1,55	466	1,90	131859	6,99	109,5	1,86	112,7	3,39		
9	2171	1,31	0,83	591	0,79	148728	-1,28	105,9	-3,73	111,5	1,92		
III	5854	2,76		1708	4,61	442649	4,06	107,9	-0,71	112,4	3,06		
10	2146	-0,22	-0,19	602	0,28	154038	-2,09	105,9	-1,94	111,2	1,37		
11	2096	4,41	0,30	591	8,78	148217	1,72	105,6	-1,77	111,6	2,20		

* podatki SURS, ** podatki Eurostat

Leto	Uvoz Slovenije*			Uvoz Slovenije izven EU27**			Uvoz EU27**			Uvozne cene Slovenija**		Uvozne cene EU27**	
	mil.€	letni porast	mesečna rast	mil.€	medletna stopnja	mil.€	medletna stopnja	mil.€	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2008	22648	6,65	-0,05	7240,0	19,7	1550276	8,12	1550276	128,0	6,8	121,8	8,7	
2009	16773	-25,94	-28,77	5527	-23,65	1198313	-22,70	1198313	117,8	-7,96	108,9	-10,53	
2010	19504	16,29	17,44	7292	31,94	1482947	23,70	1482947	128,0	8,65	123,8	13,65	
2011	21954	12,56	14,40	8250	13,06	1681150	11,40	1681150	138,7	8,33	137,2	10,80	
2012	22051	0,44	-0,51	8166	-1,02	1782930	6,05	1782930	141,1	4,58	146,5	6,26	
2013	22180	0,46	-0,64	7525	7,89	1683261	-6,39	1683261	108,3	-3,50	114,4	-3,65	
2014	22566	1,74	2,30	7896	4,92	1679925	-0,20	1679925	105,5	-2,63	111,4	-2,61	
2014/III	5577	4,51		1971	3,60	430123	1,78	430123	105,5	-1,25	111,4	-2,39	
10	2057	2,18	0,63	726	-8,52	149623	0,03	149623	106,3	-0,84	111,9	-1,15	
11	2014	2,50	0,46	678	3,83	135213	-2,88	135213	105,5	0,00	110,2	-1,08	
12	1764	1,43	-0,13	596	2,62	133488	2,65	133488	101,2	-4,98	107,9	-3,83	
IV	5835	2,06		1999	-1,35	418324	-0,12	418324	104,3	-1,94	110,0	-2,02	
2015/1	1780	0,41	-0,95	619	-0,63	137467	-4,58	137467	104,5	-2,34	106,4	-5,84	
2	1878	6,00	0,65	699	15,43	134374	2,49	134374	104,1	-2,71	109,2	-3,62	
3	2054	7,91	0,56	694	8,19	152308	9,69	152308	108,3	1,69	111,8	-0,89	
I	5712	4,85		2011	7,60	424149	2,45	424149	105,6	-1,12	109,1	-3,45	
4	1985	4,54	0,52	678	0,77	146612	6,20	146612	108,5	2,26	113,6	2,71	
5	1886	-1,47	-1,23	654	-9,12	139878	-0,42	139878	108,5	3,53	114,5	3,25	
6	1984	6,75	1,12	697	4,96	149571	7,65	149571	107,1	1,90	112,9	1,07	
II	5855	3,23		2028	-1,34	436061	4,46	436061	108,0	2,56	113,7	2,34	
7	1959	-0,55	0,06	645	5,36	149566	-0,30	149566	106,2	0,47	110,5	-0,54	
8	1627	-0,02	-0,94	605	-1,11	133815	1,32	133815	102,7	-3,66	109,0	-2,15	
9	2000	-0,35	0,48	706	-5,57	144243	-2,56	144243	103,8	-0,29	107,4	-3,94	
III	5586	-0,32		1956	-0,79	427624	-0,58	427624	104,2	-1,17	109,0	-2,21	
10	2044	-0,74	-0,51	728	0,33	150833	0,81	150833	100,4	-5,55	106,9	-4,47	
11	2002	-0,93	-0,31	695	2,54	142354	5,28	142354	102,6	-2,75	106,7	-3,18	

* podatki SURS, ** podatki Eurosta

Leto	Gospodarska aktivnost in brezposelnost v EU											
	Industrijska produkcija EU27			Predelovalna dejavnost EU27			Gradbena aktivnost EU27			Trgovina na drobno EU27		
	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	EU 27	Slovenija
2009	91,18	-16,2	91,31	-15,2	93,35	-9,6	107,76	-3,0	8,9	9,0	6,0	6,0
2010	97,38	6,5	97,93	7,3	88,85	-4,4	110,34	2,1	9,6	9,5	7,2	7,2
2011	101,15	3,40	103,14	4,80	89,89	0,07	111,85	1,30	9,6	9,7	8,1	8,1
2012	98,73	-2,1	100,59	-2,2	87,09	-5,9	113,96	1,1	10,5	10,6	8,9	8,9
2013	100,32	3,6	101,69	1,1	92,27	5,9	102,89	-9,8	10,9	11,1	10,2	10,2
2014	101,43	1,06	103,77	2,05	94,22	2,93	104,76	1,80	10,2	11,6	9,7	9,7
2014/II	101,97	1,5	105,51	2,3	96,69	4,0	103,50	1,9	10,2	11,4	9,3	9,3
7	101,97	1,7	105,91	2,7	95,53	1,1	105,78	0,6	9,7	11,0	9,3	9,3
8	86,97	-0,2	88,57	0,5	84,59	1,7	103,02	2,1	9,7	10,9	9,3	9,3
9	105,28	0,6	109,84	1,2	100,66	0,0	101,94	0,7	9,8	11,3	9,2	9,2
III	98,07	0,8	101,44	1,5	93,59	0,9	103,58	1,1	9,7	11,1	9,3	9,3
10	106,76	0,8	110,25	1,4	104,59	0,9	106,87	1,0	10,0	11,5	9,5	9,5
11	106,69	-0,2	109,15	0,6	102,59	1,6	108,12	2,1	10,2	11,8	9,5	9,5
12	98,59	1,0	98,14	1,7	96,07	-0,5	131,16	4,0	9,8	11,3	9,6	9,6
IV	104,01	0,5	105,85	1,2	101,08	0,7	115,38	2,5	10,0	11,5	9,8	9,8
2015/1	98,44	1,1	96,94	0,9	78,4	1,3	99,38	2,1	10,2	11,6	10	10
2	101,46	1,8	101,73	1,4	82,7	-1,4	92,91	2,1	10,2	11,7	9,8	9,8
3	111,46	2,2	113,9	2,3	94,72	0,2	103,79	2,0	10,0	11,6	9,5	9,5
I	103,79	1,7	104,19	1,6	85,27	0,0	98,69	2,1	10,1	11,6	9,8	9,8
4	102,09	1,1	105,05	1,1	94,23	0,3	104,40	1,4	9,7	11,2	9,4	9,4
5	103,15	2,0	106,96	2,4	96,19	1,1	106,30	2,2	9,5	10,9	9,2	9,2
6	105,6	1,7	110,41	1,7	99,30	-0,4	105,59	1,2	9,3	10,6	9,1	9,1
II	103,61	1,6	107,47	1,7	96,57	0,3	105,43	1,6	9,5	10,9	9,2	9,2
7	103,83	1,8	107,49	1,5	96,12	1,1	108,9	2,1	9,0	10,4	8,8	8,8
8	88,97	2,5	90,73	2,5	84,21	-0,2	104,48	0,9	8,9	10,3	8,6	8,6
9	107,02	1,8	112,03	2,1	101,14	0,6	104,37	1,9	9,0	10,4	8,3	8,3
III	99,94	2,0	103,42	2,0	93,82	0,6	105,92	1,7	9,0	10,4	8,6	8,6
10	109,37	2,4	112,95	2,4	105,79	1,2	109,62	2,6	9,1	10,7	8,6	8,6
11	108,11	1,4	110,95	1,8			110,14	2,1	9,1	10,7	8,6	8,6

Leto	Poslovna klima EU28		Naročila, predelovalna dejavnost EU28		Naročila, gradbeništvo EU28		Naročila, pričakovanja in poslovni optimizem v EU		Trgovina na drobno pričakovanja EU28		Poslovni optimizem EU28	
	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	EU 27	Slovenija
2009	-2,55	-2,17	-53,00	-37,49	-45,33	-28,09	-13,12	-9,54	-26,53	-16,44		
2010	0,45	2,92	-24,36	28,65	-43,25	2,08	6,02	19,12	-5,13	21,40		
2011	0,60	0,16	-11,68	12,70	-40,31	4,12	-0,64	-6,85	-2,33	2,62		
2012	-0,70	-1,30	-24,07	-12,39	-41,17	-0,86	-5,45	-4,81	-10,70	-8,37		
2013	-0,44	-0,20	-22,78	1,30	-39,82	1,35	-0,70	4,76	-7,63	3,08		
2014	0,24	0,68	-14,41	8,31	-35,16	4,43	9,15	9,78	-3,58	4,02		
2015	0,3	0,0	-12,1	2,0	-29,6	5,1	14,4	4,8	-2,9	0,6		
2014/10	0,1	0,1	-17,9	1,4	-32,3	6,7	6,3	0,6	-7,5	-1,3		
11	0,2	-0,1	-15,2	0,7	-34,7	3,3	8,9	8,0	-7,7	-1,8		
12	0,1	-0,2	-15,9	-0,3	-34,3	3,5	7,8	4,5	-8,2	-2,0		
IV	0,1	-0,1	-16,3	0,6	-33,8	4,5	7,7	4,4	-7,8	-1,7		
2015/1	0,2	-0,1	-15,3	1,2	-35,3	4,5	6,2	1,4	-4,0	-1,1		
2	0,1	-0,3	-13,7	0,8	-33,4	5,2	7,6	-2,5	-0,9	-0,4		
3	0,2	-0,3	-11,6	2,0	-33,8	4,6	15,5	5,2	0,2	0,3		
I	0,2	-0,2	-13,5	1,3	-34,2	4,8	9,8	1,4	-1,6	-0,4		
4	0,3	0,0	-9,5	1,8	-27,9	7,6	16,1	-2,2	-0,1	-0,9		
5	0,3	-0,1	-10,7	1,6	-30,4	5,8	22,0	6,7	-0,8	-0,2		
6	0,1	-0,1	-10,7	1,4	-28,3	7,3	13,9	4,2	-2,6	0,2		
II	0,2	-0,1	-10,3	1,6	-28,9	6,9	17,3	2,9	-1,2	-0,3		
7	0,4	0,2	-11,0	1,7	-26,1	5,3	7,9	-0,5	-3,4	0,9		
8	0,2	0,0	-9,4	2,1	-25,3	5,7	15,9	6,1	-2,5	0,7		
9	0,3	0,3	-12,0	3,9	-27,1	2,3	21	16,0	-2,0	2,5		
III	0,3	0,2	-10,8	2,6	-26,2	4,4	14,9	7,2	-2,6	1,4		
10	0,4	0,3	-14,4	3,5	-29,0	3,3	20,3	14,0	-4,9	2,6		
11	0,4	0,2	-15,0	0,2	-29,7	5,0	14,2	5,3	-7,5	0,2		
12	0,4	0,3	-12,0	3,9	-29,2	5,1	12,2	4,4	-6,2	2,0		
IV	0,4	0,3	-13,8	2,5	-29,3	4,5	15,6	7,9	-6,2	1,6		
2016/1	0,3	0,1	-13,1	2,2	-30,0	5,3	7,6	1,4	-3,0	1,0		

Leto	Naročila, pričakovanja in poslovni optimizem v Sloveniji													
	Gospodarska klima			Naročila, predelovalna dejavnost			Naročila, gradbeništvo			Trgovina na drobno prčakovanja			Poslovni optimizem	
	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba
2009	-22,3	-25,5	-61,7	-42,4	-61,7	-55,2	0,0	-30,5	-22,9	-18,6				
2010	-8,8	12,9	-24,6	37,1	-68,8	-7,1	24,9	24,8	-0,9	22,0				
2011	-6,7	2,0	-15,5	7,0	-59,3	9,7	24,7	-1,8	-0,3	-0,1				
2012	-16,7	-10,0	-32,4	-16,9	-52,7	6,6	20,0	-4,7	-10,9	-10,6				
2013	-13,4	3,3	-26,5	5,8	-32,5	20,2	24,0	4,0	-5,3	5,5				
2014	-2,17	11,25	-9,89	16,68	-15,08	17,47	30,49	6,48	2,05	7,42				
2015	5,12	7,28	-1,25	8,64	-22,05	-6,98	37,68	7,19	5,85	3,80				
2014/10	1	15,0	0,8	20,1	-5,0	11,2	28,7	0,1	1,2	7,3				
11	-3	12,0	-7,4	13,2	-10,3	6,6	30,9	29,2	-4,6	3,6				
12	4	12,0	-14,1	6,0	-16,3	8,3	33,3	11,4	-4,9	3,9				
IV	-2,0	13,0	-6,9	13,1	-10,5	8,7	31,0	13,6	-2,8	4,9				
2015/1	2,2	11,2	-18,7	4,8	-27,2	3,2	24,4	0,8	4,5	6,9				
2	4,7	12,7	-14,6	5,6	-31,8	2,9	36,8	3,0	8,3	4,7				
3	6,7	12,7	-2,0	13,4	-34,9	-4,8	54,6	17,9	12,3	7,9				
I	4,5	12,2	-11,8	7,9	-31,3	0,4	38,6	7,2	8,4	6,5				
4	6,8	10,8	6,9	22,0	-30,5	-7,7	44,4	5,7	9,2	3,9				
5	8,2	5,2	2,5	9,6	-17,4	-9,4	58,3	21,8	9,2	3,0				
6	5,4	4,4	-1,9	1,3	-17,7	-11,0	33,9	4,1	4,0	-0,9				
II	6,8	6,8	2,5	11,0	-21,9	-9,4	45,5	10,5	7,5	2,0				
7	4,2	2,2	7,3	5,7	-13,8	-9,7	33,0	-1,5	3,7	-0,3				
8	8,0	8,0	-0,8	3,8	-11,1	-3,5	14,6	5,9	9,1	5,5				
9	6,9	5,9	-4,0	6,5	-24,8	-19,9	47,6	16,9	6,3	3,0				
III	6,4	5,4	0,8	5,3	-16,6	-11,0	31,7	7,1	6,4	2,7				
10	5,3	4,3	9,4	8,6	-17,2	-12,2	34,2	5,5	5,7	4,5				
11	1,4	4,4	1,9	9,3	-14,2	-3,9	40,6	9,7	-1,0	3,6				
12	1,6	5,6	-1,0	13,1	-24,0	-7,7	29,8	-3,5	-1,1	3,8				
IV	2,8	4,8	3,4	10,3	-18,5	-7,9	34,9	3,9	1,2	4,0				
2016/1	2,6	0,4	-10,7	8,0	-34,2	-7,0	27,0	2,6	4,0	-0,5				

Leto	Industrijska produkcija															
	Skupno				Rudarstvo				Predelovalna industrija				Oskrba (el., plin, voda)			
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	
2008	129,1	-1,7	-0,06	117,3	-1,6	-0,32	130,2	-1,7	-0,03	116,2	0,9	0,00				
2009	107,6	-16,7	-1,64	113,7	-3,1	-0,29	107,1	-17,7	-1,77	107,5	-7,5	-0,64				
2010	115,3	7,1	0,78	127,5	12,1	1,00	115,3	7,6	0,84	107,8	0,3	-0,06				
2011	104,4	-9,5	-0,4	118,7	-7,7	-0,73	105,1	2,7	-0,45	89,1	4,6	0,09				
2012	104,1	0,0	-0,15	110,7	-6,6	-0,86	103,6	-1,0	-0,19	98,7	10,0	0,69				
2013	99,6	-4,3	0,31	88,2	-10,4	0,82	97,6	-5,8	0,35	120,1	2,16	0,26				
2014	101,5	2,1	0,48	83,4	-0,09	-2,26	101,4	4,2	0,53	103,3	-13,9	-1,09				
2014/III	99,7	3,4		78,7	-11,0		99,5	5,5		102,8	-11,6					
10	110,4	2,9	0,39	94,6	-3,0	-5,26	111	5,1	0,46	104,7	-16,2	0,18				
11	104,6	1,5	-0,46	77,2	-23,6	-7,91	104,9	3,7	-0,39	104,2	-13,7	-0,96				
12	96,3	3,5	0,95	55,1	-50,6	-6,53	95,3	8,2	1,43	111,7	-18,2	-0,53				
IV	103,8	2,6		75,6	-26,9		103,7	5,5		106,9	-16,1					
2015/1	98,4	3,3	0,12	74,1	-14,5	2,62	98,3	4,2	0,43	101,9	-2,8	-2,22				
2	101,4	6,5	0,49	71,8	-3,4	3,28	101,9	7,6	1,00	100,9	-1,5	-2,00				
3	114,3	7,7	1,09	81,8	29,8	4,39	115,9	8,8	1,18	104,9	-3,1	-0,23				
I	104,7	5,9		75,9	1,7		105,4	7,0		102,6	-2,5					
4	103,2	0,7	-0,34	87,8	-35,3	5,21	103,3	1,2	-0,47	103,4	4,2	0,74				
5	106,5	5,4	0,05	94,8	2,3	7,15	107	6,0	-0,27	102,2	0,5	0,94				
6	113,4	7,5	1,22	89,7	8,3	6,05	115,4	8,2	1,29	98,7	4,6	0,54				
II	107,7	4,6		90,8	-12,5		108,6	5,2		101,4	3,0					
7	108,7	2,0	0,59	86,3	13,1	0,82	109,1	2,3	0,39	106,8	-3,0	0,74				
8	89,8	7,9	0,01	77,6	11,2	-2,02	88,7	8,4	0,02	100	1,8	-0,65				
9	114,1	5,3	0,74	73,3	-21,9	-3,31	116,4	6,6	0,83	100,4	-0,1	-0,66				
III	104,2	4,8		79,1	-1,1		104,7	5,6		102,4	-0,5					
10	113,7	3,0	-0,11	83,1	-11,1	-3,83	114,9	3,5	-0,06	107,4	2,3	-1,03				
11	112,9	7,9	0,44	102,4	33,5	1,38	113,5	8,1	0,65	107,9	3,1	-0,88				

Leto	Gradbeništvo in turizem											
	Gradbeništvo			Nočitve domačih gostov			Nočitve tujih gostov			Skupaj nočitve		
	tisoč ur	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast
2008	43591	10,7	0,86	3543	4,4	0,39	4809	-1,2	-0,08	8352	1,1	0,11
2009	41929	-3,0	-0,92	3777	4,8	0,12	4526	-7,0	-0,42	8303	-2,0	-0,20
2010	36901	-12,0	-1,01	3848	-4,2	-0,35	4923	0,7	0,03	8772	-1,5	-0,13
2011	31765	-13,9	-0,91	3867	0,5	0,21	5373	9,1	0,67	9240	5,3	0,47
2012	28965	-8,8	-1,07	3679	-4,9	-0,58	5678	5,7	0,70	9355	1,2	0,16
2013	27521	-5,0	0,04	3554	-3,4	-0,06	5833	2,7	0,02	9387	0,3	0,01
2014	27835	1,1	0,21	3430	-2,7	-0,15	5914	2,4	0,13	9344	0,3	-0,02
2014/III	7789	0,9		1177	-7,7		2685	-1,4		3862	-3,4	
10	2470	1,8	0,77	271	8,2	3,47	401	4,5	0,9	672	6,0	1,92
11	2407	-1,1	-1,07	208	-0,7	0,59	264	-0,7	0,16	471	-0,7	0,06
12	2270	5,0	1,02	222	-3,6	0,81	291	13,9	2,52	512	5,6	1,39
IV	7147	1,8		700	1,6		955	5,6		1656	3,9	
2015/1	1666	-1,6	-0,47	221	9,6	1,59	326	4,0	-0,43	547	6,2	0,20
2	1835	1,0	-0,52	332	9,9	2,09	256	15,7	1,99	588	12,4	1,43
3	2321	6,2	0,66	263	1,0	0,96	294	3,2	-1,07	557	2,2	-0,39
I	5822	2,2		816	6,8		876	6,9		1692	6,8	
4	2318	1,4	0,26	239	10,5	1,28	401	3,7	0,79	640	6,1	1,00
5	2371	-2,1	-1,07	249	-2,9	-0,20	535	14,2	1,52	784	8,1	1,06
6	2608	4,5	1,34	338	7,4	0,28	636	6,3	1,63	975	6,7	1,29
II	7297	1,3		827	4,9		1572	8,2		2399	7,0	
7	2753	2,1	0,57	486	8,3	-0,34	1043	12,1	0,75	1530	10,9	0,59
8	2483	1,0	-0,81	532	10,2	-0,7	1258	8,1	0,92	1790	8,7	0,61
9	2654	0,8	0,84	262	6,4	-1,02	634	7,3	-0,61	895	7,0	-0,56
III	7891	1,3		1279	8,7		2935	9,3		4215	9,1	
10	2309	-6,5	-1,38	273	0,9	1,03	406	1,2	-0,88	679	1,1	-0,08
11				218	5,0	0,01	255	-3,0	-3,07	474	0,6	-1,85

Leto	Promet											
	Letalski			Čestni			Železniški			Luški		
	PKM mio.	letni porast	mesečna rast	tkm	letni porast	mesečna rast	tkm mio.	letni porast	mesečna rast	tisoč ton	letni porast	mesečna rast
2008	1349	13,8	1,49	16262	18,4	1,50	3520	-2,3	-1,22	16554	4,3	0,45
2009	1194	-11,5	-1,16	14762	-9,2	-0,78	2668	-24,2	-0,85	13356	-19,3	-1,70
2010	1224	2,5	0,19	15931	7,7	-0,36	3421	28,2	-1,42	14591	9,2	0,66
2011	1219	0,2	-0,90	16440	3,2	0,54	3752	9,7	0,08	16201	14,0	1,20
2012	1055	-13,5	-0,48	15888	-3,4	-0,69	3740	-7,5	0,02	16907	4,4	0,11
2013	1061	0,56	0,30	15915	1,6	0,39	3799	9,5	-0,01	17185	1,6	0,39
2014/III	429	8,2		3956	4,4		978,3	3,5		4371	2,7	
10	110	31,0	4,13	1578	12,8	3,14	389,1	2,1	1,13	1790	10,3	4,88
11	84	29,6	3,72	1555	12,8	2,65	383,5	2,1	1,18	1599	10,7	3,23
12	72	13,9	4,36	1313	12,8	2,10	323,8	2,1	1,27	1480	10,0	-0,46
IV	265	25,5		4445	12,8		1096,4	2,1		4869	10,3	
2015/1	65	8,9	1,06	1349	17,8	0,60	317	3,1	0,36	1803	17,0	3,83
2	57	1,2	-1,64	1444	17,8	0,06	340	3,1	0,06	1447	-6,5	-0,37
3	73	9,9	-0,97	1569	17,8	-0,44	369	3,1	-0,24	1607	6,3	1,07
I	195	6,9		4362	17,8		1026	3,1		4857	5,6	
4	100	16,8	0,94	1575	13,1	0,58	353	1,7	-0,08	2027	84,8	8,14
5	118	22,1	1,57	1555	13,1	0,48	349	1,7	0,12	1778	15,7	0,87
6	146	22,0	1,79	1584	13,1	0,39	355	1,7	0,28	1676	8,9	-0,81
II	364	20,6		4714	13,1		1057	1,7		5481	31,4	
7	167	18,9	-0,53	1524	8,4	0,19	349	0,3	-0,91	1530	-9,6	-3,37
8	176	10,1	-0,06	1235	8,4	0,09	283	0,3	-0,72	1569	25,8	0,87
9	136	5,7	-0,16	1528	8,4	-0,06	350	0,3	-0,56	1636	14,2	-1,53
III	479	11,6		4288	8,4		982	0,3		4735	8,3	
10	108,04	-1,7	0,16							1484	-17,1	-4,11
11	96,7	15,5	3,09							1772	10,8	0,86

Leto	Zaposlenost										Skupaj		
	Zaposlene osebe					Samozaposlene osebe					Iskalci zaposlitve		aktivno prebivalstvo
	v podjetjih in organizacijah	letni porast	pri samoz. osebah	letni porast	podjetniki in poklici	letni porast	število	letni porast	število	letni porast	aktivno prebivalstvo	letni porast	
2008	717564	3,1	72300	3,4	55442	4,0	63216	-11,4	942473	1,9	942473	1,9	
2009	699435	-2,5	67937	-6,0	58507	5,5	86353	371	944524	0,2	944524	0,2	
2010	685733	-2,0	61461	-9,5	59824	2,2	100504	16,4	935543	-1,0	935543	-1,0	
2011	671812	-2,0	57238	-7,0	61258	2,0	110692	10,0	934658	0,0	934658	0,0	
2012	662552	-1,4	54491	-4,8	60823	-0,7	110183	-0,5	920184	-1,5	920184	-1,5	
2013	647584	-2,2	51139	-6,1	61395	0,9	119827	8,8	913423	-0,7	913423	-0,7	
2014	652557	0,8	50482	-1,3	64351	4,8	120109	0,2	917901	0,5	917901	0,5	
2014/4	651008	0,6	49814	-2,6	63916	5,1	123636	1,9	920237	0,6	920237	0,6	
5	653568	0,7	50424	-2,2	64124	5,3	119670	0,9	919754	0,6	919754	0,6	
6	654659	0,8	50958	-1,5	64190	5,7	117352	0,6	919441	0,7	919441	0,7	
7	654106	0,9	51035	-1,4	64206	4,8	116199	-0,8	918034	0,7	918034	0,7	
8	653569	1,0	51292	-0,6	64360	4,9	114784	-1,6	916508	0,7	916508	0,7	
9	656447	1,2	51715	-0,3	64824	5,1	112560	-1,8	918083	0,9	918083	0,9	
10	658616	1,4	52274	0,5	65389	4,6	115901	-2,4	922325	0,6	922325	0,6	
11	658996	1,4	52183	1,0	65538	4,0	115411	-3,3	922188	0,5	922188	0,5	
12	654023	1,4	50387	1,7	65421	3,4	119458	-3,7	919416	0,4	919416	0,4	
2015/1	651838	1,4	49117	1,4	65694	4,0	124279	-4,3	918533	0,8	918533	0,8	
2	654339	1,5	49255	2,3	66015	4,2	122552	-5,6	919908	0,8	919908	0,8	
3	657569	1,5	50620	3,1	66414	4,3	118099	-6,8	920565	0,7	920565	0,7	
4	659579	1,3	51350	3,1	66726	4,4	114923	-7,0	917886	-0,3	917886	-0,3	
5	661307	1,2	51441	2,0	66883	4,3	112385	-6,1	917298	-0,3	917298	-0,3	
6	663525	1,4	51393	0,9	66946	4,3	110245	-6,1	917310	-0,2	917310	-0,2	
7	663022	1,4	51304	0,5	66890	4,2	109557	-5,7	915036	-0,3	915036	-0,3	
8	663311	1,5	51325	0,1	66957	4,0	107935	-6,0	913580	-0,3	913580	-0,3	
9	667353	1,7	51442	-0,5	67207	3,7	104758	-6,9	914828	-0,4	914828	-0,4	
10	669715	1,7	51437	-1,6	67548	3,3	107488	-7,3	917894	-0,5	917894	-0,5	
11	670937	1,8	51206	-1,9	67570	3,1	107412	-6,9	918794	-0,4	918794	-0,4	
12							113076	-5,3					

Leto	Cene življenjskih potrebščin															
	Življenjske potrebščine				Osnovna inflacija				Blago				Storitve		Goriva	
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast
2009	113,12	0,72	0,06	112,40	1,90	0,05	110,85	-0,37	117,96	3,24	117,96	3,24	117,13	-4,02		
2010	115,20	1,80	0,17	112,58	0,15	0,02	113,73	2,60	119,34	1,18	119,34	1,18	133,46	14,01		
2011	117,29	1,81	0,19	113,47	0,79	0,12	117,29	3,12	119,37	0,03	119,37	0,03	145,09	8,84		
2012	120,34	2,60	0,22	115,36	1,67	0,17	121,36	3,46	121,21	1,55	121,21	1,55	158,19	8,96		
2013	122,45	1,77	0,09	117,14	1,55	0,08	123,48	1,76	123,93	2,24	123,93	2,24	161,06	1,86		
2014	122,70	0,20	-0,01	118,15	0,83	0,03	122,17	-0,42	123,75	1,62	123,75	1,62	159,54	-1,39		
2015	122,06	-0,52	-0,08	118,51	0,30	0,03	120,74	-1,17	124,86	0,91	124,86	0,91	148,84	-6,71		
2014/III	122,67	-0,2	-	118,15	0,5	-	121,19	-0,8	125,81	1,1	125,81	1,1	160,39	-1,7		
10	123,17	-0,1	-0,05	118,72	0,2	-0,05	122,78	-0,8	123,92	1,3	123,92	1,3	159,32	-1,1		
11	122,89	-0,3	-0,05	118,79	0,2	-0,05	123,17	-0,5	122,16	0,4	122,16	0,4	158,65	-1,0		
12	122,32	0,2	-0,04	118,48	0,8	-0,10	121,64	-1,0	123,69	2,8	123,69	2,8	154,82	-4,1		
IV	122,79	-0,1	-	118,66	0,4	-	122,53	-0,8	123,26	1,5	123,26	1,5	157,60	-2,1		
2015/1	120,75	-0,5	-0,07	117,43	0,8	0,01	119,16	-1,5	124,14	1,68	124,14	1,68	148,27	-7,3		
2	121,02	-0,4	-0,12	117,57	0,7	0,14	119,25	-1,5	124,83	2,18	124,83	2,18	148,06	-7,0		
3	122,10	-0,3	-0,10	118,50	0,6	0,08	120,98	-1,2	124,46	1,67	124,46	1,67	150,34	-5,6		
I	121,29	-0,4	-	117,83	0,7	-	119,80	-1,4	124,48	1,84	124,48	1,84	148,89	-6,6		
4	122,20	-0,7	-0,29	118,50	0,2	-0,12	121,48	-1,3	123,66	0,55	123,66	0,55	149,76	-6,3		
5	123,14	-0,5	-0,11	118,71	-0,2	0,04	122,77	-0,9	123,83	0,28	123,83	0,28	152,64	-5,0		
6	123,05	-0,7	-0,05	118,82	-0,3	0,06	122,35	-1,0	124,48	-0,15	124,48	-0,15	152,70	-5,5		
II	122,80	-0,6	-	118,68	-0,1	-	122,20	-1,0	123,99	0,23	123,99	0,23	151,70	-5,6		
7	122,04	-0,4	-0,03	118,19	0,3	-0,01	119,93	-0,8	126,61	0,36	126,61	0,36	151,39	-6,5		
8	122,19	-0,3	-0,03	118,49	0,3	0,01	119,80	-0,7	127,31	0,47	127,31	0,47	150,20	-6,1		
9	122,10	-0,6	-0,10	118,79	0,28	0,06	120,61	-1,2	125,27	0,58	125,27	0,58	146,71	-7,9		
III	122,11	-0,5	-	118,49	0,3	-	120,11	-0,9	126,40	0,47	126,40	0,47	149,43	-6,8		
10	122,13	-0,8	-0,08	118,89	0,14	-0,01	120,95	-1,5	124,64	0,58	124,64	0,58	146,33	-8,2		
11	122,29	-0,5	-0,06	119,32	0,45	-0,09	121,19	-1,6	124,62	2,01	124,62	2,01	145,25	-8,4		
12	121,75	-0,5	0,14	118,87	0,33	0,14	120,45	-1,0	124,51	0,66	124,51	0,66	144,43	-6,7		
IV	122,06	-0,6	-	119,03	0,3	-	120,86	-1,4	124,59	1,09	124,59	1,09	145,34	-7,8		

Leto	Hammonizirani indeksi cen v Sloveniji (podatki Eurostata)											
	Skupni indeksi		Blago		Storitve		Osnovna inflacija		Energija			
	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast		
2007	106,39	3,76	105,31	3,19	108,56	4,87	105,07	3,47	112,10	3,36		
2008	112,28	5,53	111,28	5,66	114,26	5,25	110,32	4,99	122,64	9,40		
2009	113,25	0,86	110,85	-0,40	117,96	3,23	112,40	1,88	117,13	-4,38		
2010	115,62	2,09	113,73	2,60	119,33	1,16	112,58	0,16	133,46	13,94		
2011	118,03	2,09	117,29	3,13	119,37	0,00	113,47	0,79	145,19	8,88		
2012	121,35	2,81	121,36	3,47	121,21	1,54	115,36	1,66	158,19	8,95		
2013	123,68	1,92	123,47	1,74	123,93	2,24	117,14	1,54	161,05	1,81		
2014	122,93	0,32	122,96	-0,49	126,30	1,78	118,30	0,86	158,79	-1,60		
2014/1	122,93	0,89	122,04	0,38	124,42	1,74	116,50	1,05	159,14	0,12		
/2	122,89	0,16	121,89	-0,74	124,58	1,82	116,73	0,96	158,27	-3,75		
/3	123,81	0,62	123,12	-0,18	124,93	2,08	117,84	1,42	158,62	-3,10		
/4	124,37	0,49	123,70	-0,35	125,45	2,07	118,23	1,08	159,27	-1,62		
/5	125,28	0,97	124,67	0,25	126,23	2,29	118,92	1,34	160,44	1,14		
/6	125,36	0,99	124,43	0,22	126,94	2,41	119,13	1,40	161,16	1,21		
/7	124,11	0,30	122,01	-0,04	127,82	1,54	117,81	0,73	161,66	-0,05		
/8	124,03	0,00	121,62	-0,82	128,29	1,39	118,17	0,61	159,31	-1,99		
/9	124,39	-0,10	122,91	-0,96	126,95	1,43	118,46	0,42	158,39	-2,74		
/10	124,53	0,06	123,41	-0,64	126,43	1,33	118,72	0,20	158,48	-0,85		
/11	124,38	0,07	123,69	-0,47	125,51	1,07	118,79	0,23	157,73	-0,96		
/12	123,54	-0,01	122,01	-1,32	126,19	2,20	118,48	0,83	153,37	-4,29		
2015/1	122,06	-0,71	119,57	-2,03	126,48	1,65	117,43	0,79	145,98	-8,27		
/2	122,26	-0,52	119,58	-1,90	127,02	1,95	117,57	0,72	145,88	-7,83		
/3	123,33	-0,39	121,29	-1,49	126,91	1,58	118,50	0,56	148,37	-6,47		
/4	123,45	-0,74	121,66	-1,65	126,60	0,92	118,50	0,22	147,73	-7,25		
/5	124,28	-0,80	122,88	-1,44	126,71	0,38	118,71	-0,65	151,06	-5,85		
/6	124,20	-0,93	122,60	-1,48	127,00	0,05	118,82	-0,27	151,07	-6,27		
/7	123,29	-0,67	120,43	-1,30	128,35	0,41	118,11	0,25	149,72	-7,39		
/8	123,30	-0,59	120,13	-1,23	128,93	0,50	118,49	0,27	147,83	-7,21		
/9	123,14	-1,01	120,67	-1,82	127,52	0,44	118,74	0,23	143,76	-9,24		
/10	123,10	-1,15	120,81	-2,11	127,14	0,56	118,89	0,14	143,27	-9,96		
/11	123,23	-0,93	120,91	-2,25	127,33	1,45	119,32	0,44	142,17	-9,87		
/12	122,79	-0,61	120,24	-1,45	127,29	0,87	118,87	0,33	141,27	-7,89		

Harmonizirani indeksi cen v evro območju

Leto	Skupni indeksi		Blago		Storitve		Osnovna inflacija		Energija	
	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast
2007	104,4	2,1	104,2	1,9	104,5	2,5	103,6	2,0	110,5	2,6
2008	107,8	3,4	108,2	4,0	107,2	2,5	106,1	2,5	122,9	11,6
2009	108,1	0,4	107,3	-0,9	109,4	2,0	107,6	1,4	112,2	-8,7
2010	109,8	1,5	109,1	1,6	110,8	1,3	108,6	0,9	120,3	7,2
2011	112,8	2,7	112,8	3,4	112,8	1,8	110,5	1,7	134,4	11,9
2012	115,6	2,5	116,2	3,0	114,8	1,8	112,5	1,8	144,9	7,9
2013	117,2	1,4	117,8	1,4	116,5	1,5	114,0	1,3	145,9	0,7
2014	117,6	0,35	117,6	-0,19	117,9	1,22	114,9	0,84	143,1	-1,84
2014/1	115,7	-0,00	116,51	0,07	116,60	1,15	113,32	0,97	144,84	-1,40
/2	116,92	0,70	116,70	0,23	117,19	1,28	113,77	1,11	144,92	-2,49
/3	118,02	0,42	118,45	-0,01	117,42	1,15	115,10	0,85	144,42	-2,21
/4	118,20	0,66	118,65	0,05	117,58	1,60	115,33	1,06	144,30	-1,82
/5	118,07	0,49	118,57	0,04	117,38	1,12	115,22	0,80	144,20	1,14
/6	118,20	0,50	118,38	-0,01	117,93	1,28	115,36	0,85	144,53	0,09
/7	117,43	0,37	116,20	-0,04	119,02	1,25	114,58	0,82	144,19	-0,01
/8	117,57	0,34	116,18	-0,34	119,37	1,20	114,89	0,90	143,39	-2,00
/9	118,08	0,28	118,04	-0,33	118,10	0,99	115,40	0,75	143,64	-2,46
/10	118,01	0,38	118,10	-0,29	117,86	1,22	115,41	0,70	142,33	-2,12
/11	117,80	0,28	117,86	-0,37	117,68	1,11	115,33	0,63	140,37	-2,56
/12	117,69	-0,17	117,03	-1,22	118,52	1,24	115,66	0,68	135,75	-6,29
2015/1	115,85	0,24	114,57	-1,67	117,77	0,43	113,92	0,53	131,43	-9,25
/2	116,59	-0,03	115,08	-1,39	118,55	1,16	114,47	0,61	133,50	-7,90
/3	117,92	-0,09	117,38	-0,91	118,58	1,02	115,76	0,57	135,82	-5,82
/4	118,21	-0,00	117,82	-0,70	118,70	0,92	116,04	0,62	135,95	-5,79
/5	118,48	0,34	118,09	-0,41	118,94	1,33	116,16	0,82	137,23	-4,84
/6	118,46	0,22	117,87	-0,44	119,21	1,04	116,18	0,71	137,09	-5,13
/7	117,71	0,23	115,58	-0,54	120,48	1,22	115,55	0,84	136,13	-5,59
/8	117,72	0,13	115,32	-0,75	120,85	1,22	115,87	0,85	133,20	-7,11
/9	117,98	0,08	116,75	-1,10	119,57	1,28	116,32	0,79	130,81	-8,93
/10	118,15	0,11	117,14	-0,82	119,45	1,31	116,50	0,94	130,18	-8,54
/11	117,98	0,14	117,15	-0,61	119,04	1,16	116,31	0,85	130,18	-7,26
/12	117,96	0,23	116,50	-0,45	119,85	1,13	116,61	0,83	127,81	-5,84

Leto	Industrijske cene											
	Skupaj			Oprema			Repromaterial			Živiljske potreščine		
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast
2009	113,58	-0,4	-0,16	102,96	-1,6	-0,43	116,68	-1,1	-0,17	110,25	-0,4	-0,15
2010	115,90	2,0	0,17	102,58	-0,4	-0,03	120,07	2,9	0,25	111,36	1,0	0,08
2011	120,28	3,78	0,24	103,19	0,59	0,05	126,30	5,20	0,29	114,12	2,5	0,19
2012	121,50	1,01	0,10	104,14	0,93	0,04	127,30	0,79	0,08	115,71	1,40	0,16
2013	121,86	0,30	-0,04	103,96	-0,17	0,01	127,33	0,03	-0,09	116,80	0,94	0,01
2014	120,55	-1,07	-0,08	103,65	-0,30	-0,02	125,01	-1,82	-0,14	116,31	-0,41	-0,10
2015	119,93	-0,52	-0,13	103,72	0,07	-0,05	123,83	-0,94	-0,13	116,07	-0,21	-0,02
2014/III	120,57	-1,1	-	103,92	-0,2	-	125,07	-1,7	-	116,13	-0,8	-
10	120,63	-1,0	0,18	103,93	0,0	0,15	125,28	-1,4	0,01	115,96	-0,9	-0,10
11	120,54	-0,9	0,25	103,98	0,3	0,20	125,06	-1,4	0,10	116,04	-0,8	-0,05
12	120,62	-0,6	0,21	104,15	0,5	0,12	125,24	-1,0	0,24	115,91	-0,8	-0,06
IV	120,60	-0,8	-	104,02	0,3	-	125,19	-1,3	-	115,97	-0,8	-
2015/I	120,64	-0,6	0,23	104,09	0,4	0,14	125,03	-1,1	0,14	116,27	-0,5	0,06
2	119,98	-0,4	0,02	103,84	0,5	0,08	124,16	-0,4	0,03	115,72	-0,8	-0,01
3	120,31	0,0	-0,10	103,85	0,6	-0,02	124,27	-0,2	-0,15	116,44	-0,2	0,10
I	120,31	-0,3	-	103,92	0,5	-	124,49	-0,6	-	116,14	-0,5	-
4	120,24	0,0	-0,15	103,87	0,7	0,02	124,01	-0,4	-0,25	116,62	0,2	0,23
5	120,34	0,1	-0,22	103,79	0,5	-0,07	124,22	-0,2	-0,19	116,63	0,3	0,18
6	120,31	-0,2	-0,23	103,75	0,4	-0,03	124,34	-0,3	-0,19	116,39	-0,3	-0,04
II	120,30	0,0	-	103,81	0,5	-	124,19	-0,3	-	116,55	0,1	-
7	120,30	-0,2	-0,23	103,86	0,0	-0,06	124,06	-0,6	-0,17	116,70	0,3	0,15
8	120,06	-0,4	-0,19	103,69	-0,2	-0,05	123,96	-0,8	-0,14	116,31	0,2	-0,05
9	119,54	-0,9	-0,15	103,53	-0,5	-0,05	123,51	-1,5	-0,11	115,55	-0,3	-0,08
III	119,97	-0,5	-	103,69	-0,2	-	123,84	-1,0	-	116,19	0,0	-
10	119,51	-0,9	-0,11	103,53	-0,4	-0,05	123,31	-1,6	-0,26	115,72	-0,2	-0,13
11	119,00	-1,3	-0,25	103,46	-0,5	-0,25	122,59	-2,0	-0,24	115,36	-0,6	-0,31
12	118,88	-1,4	-0,14	103,43	-0,7	-0,26	122,51	-2,2	-0,08	115,17	-0,6	-0,32
IV	119,13	-1,2	-	103,47	-0,5	-	122,80	-1,9	-	115,42	-0,5	-

Leto	Povprečne plače																			
	Skupaj bruto						Skupaj neto						Število plačanih ur						BTO plača za plačano uro	
	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	število	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast		
2009	1439,26	3,5	0,11	930,16	3,4	0,12	168	-1,2	-1,2	8,58	4,9	0,59								
2010	1494,89	3,9	0,31	966,69	3,9	0,33	168	0,3	0,0	8,87	3,5	0,16								
2011	1524,56	2,0	0,09	987,34	2,2	0,10	167	-0,7	0,0	9,08	2,3	0,02								
2012	1526,26	0,1	-0,09	991,47	0,4	-0,05	168	0,6	0,6	9,08	0,1	0,04								
2013	1523,14	-0,2	0,06	996,98	0,6	0,11	168	0,0	0,0	9,08	0,0	-0,04								
2014	1540,11	1,1	0,11	1005,34	0,8	0,07	168	-0,02	-0,02	9,19	1,2	0,02								
2014/II	1528,20	1,1	-	999,12	0,8	-	168	0,3	-	9,13	1,0	-								
7	1535,66	1,7	0,39	1002,75	1,2	0,30	175	0,0	-	8,75	1,6	-0,30								
8	1516,93	0,7	-0,10	992,94	0,3	-0,10	164	-3,5	-	9,25	4,4	-0,27								
9	1519,32	1,6	0,08	994,31	1,1	0,13	169	3,0	-	8,97	-1,9	-0,17								
III	1523,97	1,3	-	996,67	0,9	-	169	-0,2	-	8,99	1,4	-								
10	1543,66	1,1	0,20	1007,24	0,7	0,19	175	0,0	-	8,81	1,3	-0,12								
11	1533,22	1,0	-0,15	1053,77	0,8	-0,05	157	-4,3	-	10,38	5,2	-0,07								
12	1566,09	1,4	0,07	1018,67	1,1	0,08	175	3,6	-	8,95	-2,0	-0,05								
IV	1580,99	1,2	-	1026,56	0,9	-	169	-0,2	-	9,38	1,5	-								
2015/1	1538,01	0,2	-0,11	1003,48	-0,2	-0,18	169	-3,4	-	9,11	3,8	-0,04								
2	1515,98	-0,3	-0,17	981,91	-1,3	-0,38	170	0,0	-	9,38	-3,0	0,83								
3	1550,33	1,6	0,08	1008,10	1,1	-0,02	171	3,7	-	9,32	-0,4	0,10								
I	1534,77	0,5	-	997,83	-0,1	-	170	0,1	-	9,27	0,1	-								
4	1543,95	0,8	0,09	1005,52	0,4	0,04	169	0,0	-	9,27	2,3	0,04								
5	1528,50	-0,2	-0,23	997,51	-0,3	-0,20	163	-4,1	-	9,29	2,9	-0,04								
6	1539,82	1,2	0,29	1003,74	0,8	0,24	169	3,0	-	9,26	-0,4	-0,10								
II	1537,42	0,6	-	1002,26	0,3	-	167	-0,4	-	9,27	1,6	-								
7	1541,83	0,4	0,23	1005,06	0,2	0,22	175,00	0,0	-	9,19	5,0	-0,15								
8	1524,44	0,5	-0,08	995,85	0,3	-0,01	163,00	-0,6	-	9,21	-0,4	0,28								
9	1522,07	0,2	0,05	994,90	0,1	0,12	169,00	0,0	-	9,02	0,6	0,24								
III	1529,45	0,4	-	998,60	0,2	-	169	-0,2	-	9,14	1,7	-								
10	1540,58	-0,2	-0,04	1004,34	-0,3	0,00	169,00	-3,4	-	9,12	3,5	0,19								
11	1679,41	2,8	0,49	1082,34	2,7	0,58	163,00	3,8	-	10,32	-0,6	0,13								

Leto	Prihodki javnega sektorja											
	Skupaj			Neposredni davki in ostali prihodki			DDV in trošarine			Cnine		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2008	14682,00	9,4	0,54	9958,52	10,7	0,73	4604,16	6,8	-1,39	120,09	2,77	-0,91
2009	13734,30	-6,1	-0,45	9194,90	-6,9	-0,64	4448,90	-2,8	0,01	90,50	-24,0	-4,44
2010	13652,60	-0,4	0,2	8986,77	-2,2	0,0	4575,15	4,3	0,5	90,68	5,5	2,5
2011	14318,09	4,8	-0,85	9490,15	5,3	-0,1	4721,80	5,2	-0,3	106,14	17,9	0,0
2012	13924,47	0,6	-0,10	9200,75	4,9	0,26	4641,18	-1,0	-0,12	82,55	-19,0	-1,75
2013	13497,42	-3,1	0,17	8708,92	-5,4	-0,19	4711,04	1,5	1,18	77,47	-6,2	-0,95
2014	14174,40	5,1	0,23	9405,00	7,9	0,41	4847,11	2,9	-0,11	77,71	0,3	1,98
2015	14542,90	2,8	0,2	9468,90	2,6	0,4	4991,53	3,4	0,4	82,47	6,9	-0,6
2014/III	3449,19	1,8	-	2162,62	3,5	-	1268,14	-0,4	-	18,43	2,5	-
10	1226,72	0,6	1,27	762,51	4,8	2,93	457,35	-5,8	-1,22	6,86	17,9	1,62
11	1179,69	3,3	-1,51	777,40	3,0	-0,74	395,63	3,7	-3,25	6,66	9,0	-0,19
12	1299,94	1,4	-1,64	855,49	4,6	-3,63	436,93	-4,8	2,92	7,62	49,9	8,38
IV	3706,35	1,8	-	2395,40	4,1	-	1289,81	-2,3	-	21,14	25,6	-
2015/I	1218,61	1,8	-0,20	736,26	-1,4	-1,36	476,45	6,9	1,41	5,90	18,3	2,31
2	1149,34	8,9	1,42	808,59	8,6	1,10	334,50	10,3	2,05	6,25	-13,7	-1,49
3	1066,29	3,3	-0,62	711,81	2,7	-1,25	345,37	4,0	0,45	9,10	32,5	2,61
I	3434,24	4,7	-	2256,65	2,7	-	1156,33	7,1	-	21,26	12,4	-
4	1342,83	7,7	2,05	885,07	7,3	4,53	449,79	8,4	2,03	7,97	20,1	-1,13
5	1097,61	-15,0	-1,20	744,85	-15,3	-0,62	346,06	-14,7	-2,49	6,71	17,2	-2,70
6	1290,51	7,8	1,52	850,72	5,9	0,08	433,01	11,9	5,01	6,78	1,8	-2,11
II	3730,96	0,2	-	2480,63	-0,7	-	1228,86	1,8	-	21,47	13,0	-
7	1161,62	5,3	-0,13	667,06	4,9	0,46	487,52	5,7	-1,08	7,04	14,1	-0,87
8	1206,26	7,9	0,20	783,92	3,9	0,08	415,70	16,3	0,30	6,64	11,6	1,28
9	1118,51	-8,9	-1,10	794,56	2,9	0,33	317,47	-29,3	-4,10	6,49	2,7	-0,04
III	3486,39	1,4	-	2245,54	3,9	-	1220,69	-2,5	-	20,17	9,5	-
10	1351,37	10,2	1,22	792,33	3,9	0,73	551,78	20,6	1,86	7,25	5,6	-0,99
11	1239,77	5,1	0,25	807,92	3,9	0,27	426,01	7,7	0,17	5,85	-12,2	-4,49
12	1300,18	0,0	-0,49	885,83	3,5	-0,14	407,86	-6,6	-1,12	6,48	-14,9	-0,07
IV	3891,31	5,1	-	2486,08	3,8	-	1385,65	7,2	-	19,58	-7,2	-

Prispevki za socialno varnost

	Skupno			Zdravstveno zavarovanje			Pokojninsko zavarovanje			Zaposlovanje		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2008	5496,23	10,5	0,78	2169,86	10,2	0,82	3300,93	10,8	0,77	2711	10,9	1,18
2009	5597,70	2,01	-0,26	2221,80	2,58	-0,24	3347,60	1,58	-0,27	2830	4,8	1,42
2010	5690,63	1,7	0,3	2263,68	1,9	0,3	3399,24	1,5	0,3	2770	-2,0	-1,6
2011	5781,44	1,1	-0,1	2302,45	1,3	0,0	3451,02	0,9	-0,2	27,97	1,8	0,6
2012	5720,63	8,4	-0,13	2268,25	5,7	-0,25	3425,95	-0,1		26,34	-0,1	-
2013	5604,85	-2,1	0,36	2237,89	-1,3	4,54	3340,17	-2,5	6,17	26,79	1,7	-
2014	5740,76	2,4	0,32	2314,13	3,4	0,46	3396,92	1,7	0,22	29,71	11,3	-
2015	5922,44	3,2	0,25	2371,68	2,6	0,19	3519,82	3,6	0,32	30,93	4,1	-
2014/III	1416,78	2,8	-	572,54	3,8	-	896,87	2,1	-	7,37	8,8	-
10	479,66	4,4	4,23	193,64	5,3	2,08	283,51	3,7	5,89	2,51	17,4	-
11	476,95	2,1	2,91	192,43	3,2	3,09	282,07	1,4	3,62	2,45	2,1	-
12	527,24	3,8	-3,28	211,32	5,2	-3,03	313,24	2,8	-3,36	2,68	9,2	-
IV	1483,85	3,4	-	597,38	4,6	-	878,82	2,6	-	7,64	9,6	-
2015/1	46115	-2,0	-1,61	167,19	-11,2	-3,65	291,40	4,2	-0,38	2,56	10,5	-
2	540,10	12,1	2,02	255,19	32,4	5,69	282,40	-1,5	-0,63	2,51	1,6	-
3	451,79	3,6	-1,84	162,10	2,8	-3,83	287,15	4,0	-0,70	2,54	3,1	-
I	1453,04	4,6	-	584,48	8,0	-	860,96	2,2	-	7,60	5,1	-
4	492,50	-2,6	-0,45	197,14	-11,4	-0,84	292,77	4,2	-0,27	2,59	5,7	-
5	486,36	2,9	-0,11	195,16	1,9	-0,30	288,69	3,6	0,02	2,51	-1,4	-
6	486,49	2,8	0,03	194,99	1,9	-0,02	288,95	3,4	0,16	2,55	3,3	-
II	1465,35	1,0	-	587,29	-2,5	-	870,41	3,8	-	7,65	2,5	-
7	493,68	3,7	0,65	197,55	2,7	0,74	293,57	4,4	0,68	2,56	4,5	-
8	488,45	3,6	0,41	195,19	2,4	0,06	290,70	4,5	0,56	2,57	4,3	-
9	487,41	3,8	0,93	194,99	2,9	1,66	289,93	4,5	0,55	2,50	1,9	-
III	1469,55	3,7	-	587,73	2,7	-	874,19	4,5	-	7,63	3,6	-
10	490,38	2,2	0,74	196,17	1,3	0,02	291,64	2,9	1,30	2,56	2,1	-
11	494,05	3,6	1,98	197,79	2,8	2,24	293,68	4,1	2,40	2,58	5,5	-
12	550,08	4,3	0,24	218,23	3,3	0,45	328,94	5,0	0,14	2,90	8,2	-
IV	1534,51	3,4	-	612,19	2,5	-	914,27	4,0	-	8,05	5,3	-

Leto	Kreditni in depoziti											
	Kreditni podjetjem			Kreditni prebivalstvu			Depoziti podjetij			Depoziti prebivalstva		
	mio. €	letni porast	letni porast	mio. €	letni porast	letni porast	mio. €	letni porast	letni porast	mio. €	letni porast	letni porast
2006	11784	22,8	25,8	4871	25,8	6,9	3299	6,9	10940	6,0	6,0	
2007	15292	29,8	25,6	6117	25,6	10,5	3647	10,5	12003	9,7	9,7	
2008	19438	28,0	22,4	7443	22,4	2,4	3735	2,4	13237	10,3	10,3	
2009	20790	0,93	7,49	8413	7,49	1,79	3868	1,79	14362	4,55	4,55	
2010	20827	0,07	10,33	9282	10,33	4,40	4038	4,40	14897	3,73	3,73	
2011	20091	-3,53	1,85	9454	1,85	-0,54	4016	-0,54	15151	1,71	1,71	
2012	18682	-7,02	-1,98	9267	-1,98	-4,83	3823	-4,83	15114	-0,24	-0,24	
2013	14191	-23,88	-3,77	8918	-3,77	11,06	4247	11,06	14613	-3,32	-3,32	
2014	11190	-20,83	-1,73	8763	-1,73	10,90	4710	10,90	15368	5,17	5,17	
2014/1	13951	-24,93	-3,39	8879	-3,39	10,70	4201	10,70	14761	-3,05	-3,05	
2	13840	-24,94	-3,40	8849	-3,40	10,52	4159	10,52	14926	-2,37	-2,37	
3	13773	-24,91	-3,34	8853	-3,34	4,88	4407	4,88	14886	-1,73	-1,73	
4	13735	-24,50	-3,19	8849	-3,19	5,12	4356	5,12	14863	-0,01	-0,01	
5	13628	-24,67	-2,99	8835	-2,99	5,08	4428	5,08	14927	0,99	0,99	
6	13371	-25,80	-3,18	8810	-3,18	10,64	4680	10,64	15025	1,51	1,51	
7	13201	-25,99	-2,67	8808	-2,67	9,49	4674	9,49	15140	2,01	2,01	
8	13098	-26,53	-2,70	8814	-2,70	10,95	4723	10,95	15259	3,10	3,10	
9	12978	-26,78	-2,63	8813	-2,63	10,70	4718	10,70	15207	3,11	3,11	
10	12065	-30,35	-2,48	8807	-2,48	9,35	4747	9,35	15205	3,78	3,78	
11	11923	-30,46	-2,28	8791	-2,28	10,26	4696	10,26	15241	4,08	4,08	
12	11191	-20,83	-1,74	8762	-1,74	10,90	4710	10,90	15368	5,17	5,17	
2015/1	11317	-18,88	-0,42	8842	-0,42	8,14	4543	8,14	15486	4,91	4,91	
2	11213	-18,98	-0,53	8802	-0,53	8,70	4521	8,70	15582	4,40	4,40	
3	11164	-18,94	-0,21	8834	-0,21	6,88	4710	6,88	15593	4,75	4,75	
4	11054	-19,52	-0,26	8826	-0,26	6,86	4655	6,86	15490	4,22	4,22	
5	10980	-19,43	0,14	8847	0,14	7,20	4747	7,20	15515	3,94	3,94	
6	10893	-18,53	0,30	8836	0,30	6,82	4999	6,82	15578	3,68	3,68	
7	10690	-19,02	0,15	8821	0,15	5,61	4936	5,61	15663	3,45	3,45	
8	10637	-18,79	-0,02	8812	-0,02	6,50	5030	6,50	15630	2,43	2,43	
9	10438	-19,57	0,14	8825	0,14	6,42	5021	6,42	15665	3,01	3,01	
10	10333	-14,36	0,75	8873	0,75	5,25	4996	5,25	15745	3,55	3,55	
11	10209	-14,38	0,75	8857	0,75	8,48	5094	8,48	15745	3,31	3,31	

